National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4

VABA EESTLANE

Second class mail registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 59 (3351) XXXVI aastakäik | Teisipäeval, 11. augustil 1987 — Tuesday, August 11, 1987 | Üksiknumbri hind 75 centi

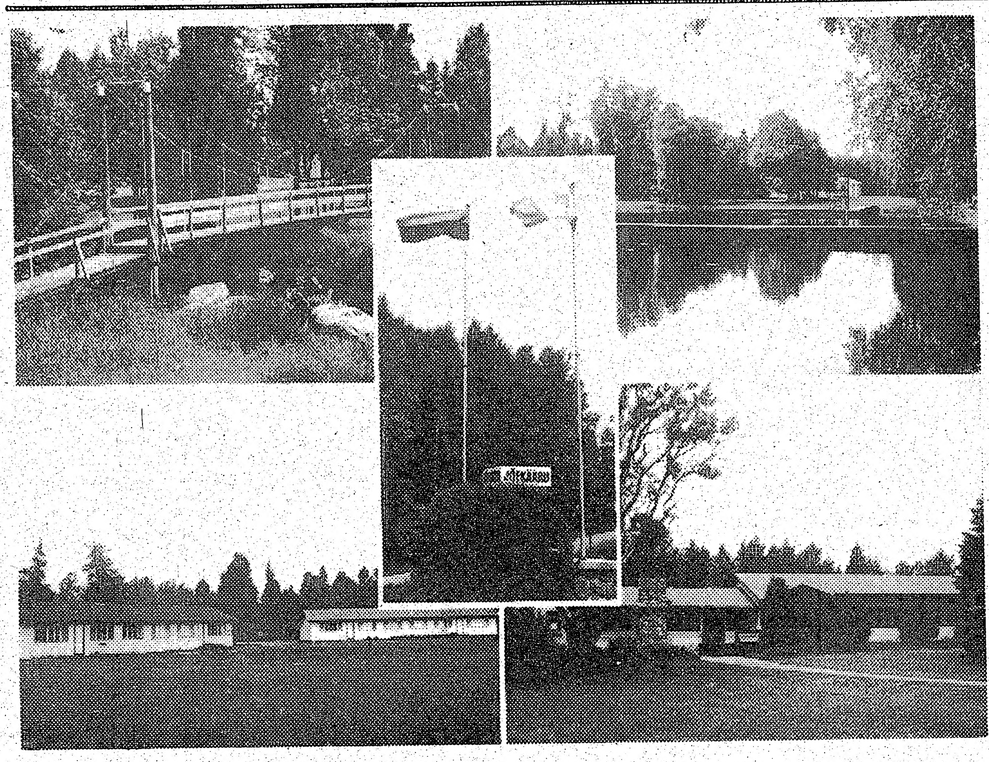

Jõekääru Suvekodu lõppes

Esimese augusti keskpäeval langetati Eesti ja Kanada riigilipud T.E.N.S. Jõekääru Eesti Laste Suvekodu ja selle suve tegevus lõppes. Päikesest, mida sellel suvel on ohtralt, pruunistunud noored võisid jälle asuda koduteele, kuid paljud jäid ka edasi Spordilaagrisse.

Jagati välja veel viimased spordiauhinnad, ning avaldati tunnustust headele Kalevipoja tundjatele ning tahtelistele eesti keelt rääkijatele. Püüdlikumaks eesti keele rääkijaks tunnistati Aili Roosild ja kõige eeskujulikumaks kasvandikuks tituleeriti Liia Rebane. H. Later & Co. poolt välja pandud karika parimale laskurile võitis Valev Rebassoo ja Heinsoo Insurance Brokers'i poolt annetatud karikas parimale Kalevipoja tundjale anti üle Maia Linaskile. Auhindu, mida olid raamatute näol annetanud Eesti Abistamiskomitee Kanadas ja Eesti Koolide Komitee USA-s nii eesti keele kui ka Kalevipoja tundmise alal, anti välja õige mitmele. Laskeauhindade medalid oli kinkinud Eesti Skautide Malev Kanadas. Kõigile neile lahketele annetajatele suur, suur tänu. Samuti suur tänu Toronto Võitlejate Ühingule ja Soomepoiste Klubile, kes kumbki annetas 2000 laskepadrunit.

Enne Jõekääru lipu langetamist söögisaali ees, tänas T.E.N.S. esinaine Heljo Novek kõiki, kes olid kaasa aidanud suvekodu edukaks tegevuseks. Suvekodu juhataja Kersti Linask tänas kasvatajaid tehtud töö eest. Endel Ruberg pidas liigutava palve kaugele kodumaale mõeldes ja Jõekääru lipp langes Jõekääru laulu saatel. Võis näha liigutuspisaraid nii noorte kui ka vanemate silmis. Lahkudes oli kallistusi ja tõotusi: kohtume taas järgmisel suvel!

E. Jaa.

Reagani uus ettepanek rahuks Nikaraaguas

WASHINGTON (Reuter-AP) — President Reagan tegi ettepaneku rahu saavutamiseks Nikaraaguas, mille eeltingimuseks on otsekohene vaherahu ja vähemalt 60-päevane läbirääkimiste periood vabade valimiste organiseerimiseks. Ettepaneku töötlemisel olid tegevad mõlema USA poliitilise partei esindajad ja selle peamisteks punktideks on:

— Vaherahu nii pea kui võimalik.

— Selle saavutamisel loobub USA otsekohe kontrate abistamisest ja Nikaraagua loobub samaaegselt N. Liidu, Kuuba ja teiste kommunistlike riikide sõjalisest abist.

— Kehtiv sõjaseadus Nikaraaguas, mis piirab inimõigusi, tühistatakse.

— Erapooletu valimisi organiseeriva ja kontrolliva komisjoni loomine.

— Üleliigsete võõrriikidest pärinevate sõjaväeliste nõuandjate eemaldamine Nikaraaguast, kusjuures USA loobub manöövritest Hondurases.

— Valitsusvägede ja kontrate demobiliseerimine.

Nikaraagua president Ortega ei avaldanud otsest arvamust Reagani plaani kohta, ent väitis, et Nikaraagua valitsus on valmis ettepanekut kaaluma USA esindajatega kas Washingtonis, Managuas või mõnes kolmandas riigis.

Viie Kesk-Ameerika riigi välisministrid, kes arutavad Guatemalas omapoolse rahukonverentsi kokkukutsumist, üldiselt ignoreerisid Reagani ettepanekut. Mainitud rahukonverentsi kokkukutsumist pooldab ka Kanada valitsus.

Reagani plaani lisatingimuseks on, et kui USA ettepanekud ei leia 30. septembriks Nikaraagua heakskiitu, teeb president Esindajatekojale uue ettepaneku $150-miljonilise abi andmiseks Nikaraagua kontratele.

Kristjan Palusalu surnud

17. juulil suri 79-aasta vanuses Eesti kõigi aegade üks kuulsamaid maadlejaid, kahekordne olümpiavõitja Kristjan Palusalu. Tema ärasaatmine toimus 23. juulil Tallinna Olümpia Purjespordi Keskuses.

Afganistani linnad piiramisrõngais

ISLAMABAD (AP) — Ägedad võitlused kahe Afganistani suurema linna ümbruses on katkestanud õhu- ja teedeliikluse ja põhjustanud kaupade ning muu varustuse puuduse, väidavad lääne diplomaadid Pakistanis.

Diplomaadid väidavad, et Afganistani riikliku lennuliini piloodid keelduvad lendamast Kabulist 510 kilomeetri kaugusel asuvasse Kandahari linna. Mõlemad linnad on ümber piiratud vabadusvõitlejate poolt ja Kandaharis toimuvad võitlused olevad ägedamaid, mis senini peetud selles 9-aastases sõjas.

Diplomaatide andmete kohaselt olevat enamus linnast varemeis, ent kesklinnas asuv nõukogude ja Afganistani riiklik kahurvägi pommitavat pidevalt äärelinnu.

Vabadusvõitlejad on varustatud lääne õhutõrje-relvadega ja seetõttu toimub lennuliiklus ainult ööseti. Tõsist puudust tuntakse suhkrust, autode kütusest ja muist õliproduktsioonidest. Samuti olevat puudus viljast, kuna vabadusvõitlejate raketid hävitasid valitsuse viljalao. Linna haigla vaevalt funktsioneerib.

Kabuli ümbruses käivad samuti ägedad võitlused ja sissekaevunud nõukogude üksused on kohati oma mundreilt eemaldanud tunnusmärgid võimaliku vangilangemise puhuks.

Kuulduste kohaselt olevat nõukogude väed Kandahari lähedal rakendanud keemilisi relvi, mille all on rängalt kannatanud 12 küla elanikkond.

Afganistani kommunistliku valitsuse juht Najib lendas 19. juulil Moskvasse ja temast kuuldi viimati 21. juulil. Lääne diplomaatide arvates pidavat ta intensiivseid läbirääkimisi nõukogude võimudega lootusetuna näiva sõja lõpetamiseks.

Mõrvad Manilas ja Beirutis

MANILA (CP) — Hiljutine minister Jaime Ferrer'i mõrvamine on elavaks näiteks igapäevastest ähvardustest, millega Filippiinide president Aquino peab tegelema. Ferrer, kes oli omavalitsuste minister, mõrvati mõne meetri kaugusel oma kodust ühes Manila eeslinnas.

Umbes samal ajal mõrvas üks relvastatud jõuk kristlasest Lebanoni presidendi Amin Gemayeli poliitilise nõuandja Mohammed Shukairi tema kodus Beirutis.

Titanic'u suveniiride sissevedu USA-sse keelustatakse

WASHINGTON (Reuter) — USA senat võttis ühel häälel vastu seaduseelnõu, mis keelustab hukkunud luksusaurikult saadud mälestusesemete sisseveo USA-sse. Seaduseelnõu, mis kõige eelduste kohaselt võetakse raskusteta vastu ka Esindajatekojas, esitati senatile senaator Lowell Weicker'i poolt, kes oli nördinud, et üks prantsuse tuukrifirma on muutnud äriliseks ettevõtteks luksusauriku hukkumise, mis peaks tegelikult olema mälestusmärgiks 1513-le isikule, kes kaotasid elu 1912. aastal toimunud laevahukus.

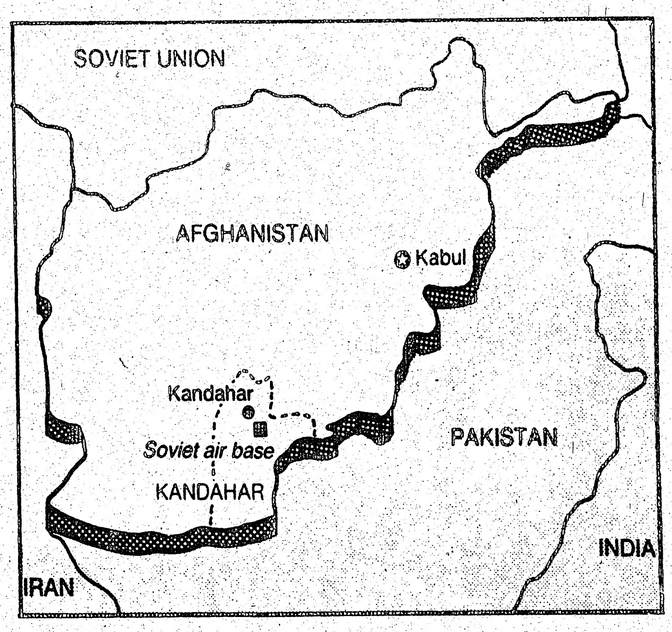

Sissepiiratud linnad Afganistanis.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane,
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd.
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Tegevtoimetaja: Arvi Tinits. **Toimetaja:** Olaf Kopvillem.

Toimetuse kolleegium: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss.

Telefonid: toimetus 733-4550, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 733-4551 avatud esmaspäevast reedeni 9—3-ni.

Tellimishinnad Kanadas: ajalehe tariifiga aastas $60.—, poolaastas $34.— ja veerandaastas $18.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $111.—, $60.—, $31.—.

Tellimishinnad väljaspool Kanadat: aastas $80.—, poolaastas $44.— ja veerandaastas $23.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $115.—, $62.—, $32.—, mujal välismaal $140.—, $75.—, $40.—.

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 75 c.

Kuulutuste hinnad: üks toll ühel veerul: $5.50, esiküljel $6.50.

Kuulutusi võetakse vastu nädala esimesse ajalehte kuni reede homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni teisip., homm. kella 10-ni. **Väljaspool tööaega:** Leida Marley 223-0080.

Kolmapäeval, 29. juulil alustasid lennuväepoisid koos kaaslastega reisi Inglismaale, et ühiselt pühitseda kuuekümne aastaseks saamist. Pildil osa reisiseltskonnast Toronto lennuväljal. Paremalt esimene reisi korraldaja Kalju Jõgi, kolmas „Vaba Eestlase" tegevtoimetaja Arvi Tinits. **Foto: Vaba Eestlane**

Tallinn Festivali- ja Karavanilinnana

Toronto eestlased elasid kaasa juunikuus osavõturohkele Tallinna Festivalile, mis kestis kolm päeva ja neljandana pühapäevase isadepäeva tähistamise lõunasöögiga. Korraldajaks oli Toronto Eesti Rahvatantsu Rühm „Kungla". Kaks päeva hiljem toimus Maakondliku Esinduskogu korraldusel võidupüha tähistamine ja jaaniõhtu samases Eesti Majas. Nagu eelmistel päevadel, kujunes ka see osavõtjate arvult eriti rohkeks. Eestlastele meeldis kesksuvisest pidustusest osa võtta.

Kuigi sündmused olid paigutatud Toronto suurele etniliste gruppide Karavanipidustusele, jäi see siiski meie oma rahvusgrupi sisemiseks asjaks, ehkki mõni võõras võis sellele sattuda. Selliseid Tallinna nimelisi festivale on vahelduva edukusega ja vaheaegadega aastatel korraldatud, kui eestlased jäid eemale Karavanipidustusest, kogu Toronto elanikkonnale ettenähtud etniliste gruppide ennast tutvustavast sündmusest.

Eemalejäämise põhjustas „ülestõus" Karavani-pidustuse juhtkonna vastu ühe balti grupi algatusel ja eestlased läksid solidaarsusest või mõnel muul põhjusel selle boikotitaolise protestiaktsiooniga kaasa. Aktsiooni algataja ise aga jätkas koheselt Karavani-linna korraldamist ja on seda tänini teinud. Meil katsus kord Kalev Estienne eestlasi uuesti Toronto etnilisse mosaiiki paigutada, kuid peale üheaastast katset loobus edaspidisest korraldamisest, tõenäoliselt põhjusel, et üheksa peopäeva, mis kestavad üle kesköö nõuavad arvukalt kaastöölisi ja neid pole meil enam olnud kerge leida, pealegi siis kui selle korraldamise on enesele võtnud üksikorganisatsioon.

Küll jätkasid eestlased omaette Tallinna Festivali korraldamist, demonstreerides oma rahvapärandit ja kultuuri isemoodi. Ja seda on siinsed eestlased küllaltki hinnanud, täites Eesti Maja ruumid.

Kui olukord tõstatab siiski küsimuse, kas tõmbumine välja Toronto ühiskonnaelus toimuvast endtutvustavast sündmusest on kõige õigem viis nii mitmekultuurilises elanikkonnas, nagu seda on Kanada ja eriti just Toronto. Praegu räägitakse eriti palju erivalitsuste tasemel etniliste ühiskondade toetamisest, et need suudaksid oma kultuuripärandit viljeleda, kuna see riigi uue poliitika tõttu on saanud osaks erirahvusist koosnevas Kanadas. Sellejuures on hakatud üha enam arvestama etniliste gruppide suurusega ja aktiivsusega, et antavad toetused oleksid „õigele kohale langenud", et sellega vastav grupp võiks tõesti oma rahvuskultuurilist tegevust aktiviseerida.

Üheks tegevusharuks, millele valitsusorganite silm kergesti peatuma võib jääda on Karavani-pidustusest osavõtjad grupid, sest neis peegeldub vastava rahva soov oma rahvapärandit viljeleda ja tulemusi näidata kogu Toronto elanikkonnale. Sündmusi on kasutanud kohalikud poliitikud kellega suhtlemine võib mõnel juhul edaspidi olla kasulik, kuigi nad külastavad neid „linnu" edaspidistele valimistele mõeldes. Nii osutub Karavani-linn foorumiks, kus saaksime oma probleeme teistele tutvustada, ja kuigi poliitika tegemine on ametlikult keelatud, olid eestlased kunagi vägagi osavad oma kavaraamatuisse lisama Eestit tutvustavate kirjutiste kõrvale ka poliitiliste eesmärkide taotlusi.

Nüüd siis seisame olukorras, kus me võisime neli pluss viies päev pidutseda oma rahvale ja vaja jäi vaid neli päeva, et me olnuksime Karavani-pidustusel Tallinna paviljonina. Kas tõesti ei leidu enam kui 10.000 Toronto eestlase hulgas tehnilisi abilisi, sest kergem on siiski programmi täita rahvatantsijate, võimlejate ja lauljatega?

Kas Eestlaste Kesknõukogu (EKN), kui äsjase Tallinna Festivali käendaja ei kutsuks kokku siinsed eesti organisatsioonid, et ühiselt küsimust arutada ja lahendust leida? Eemalejäämisega Toronto (resp. Kanada) etnilisest mosaiigist kustuksime siinse rahva teadvuses eestlastena.

HA

Lammutatagu Berliini müür!

President Reagan kõneles Ikestatud Rahvaste Nädala tähistamisel

Ühendriikide president Ronald Reagan pidas kõne Ikestatud Rahvaste Nädala puhul korraldatud pidulikul lõunasöögil, mis leidis aset ühes Washingtonis asuvas ukraina uniaatlikus katoliku kirikus. President Reagan oli möödund laupäeval alla kirjutanud igaaastasele Ikestatud Rahvaste Nädala proklamatsioonile mis nimetab selle nädala tähistamist sümboolseks ameerika rahva „solidaarsusest kõikidega üle maailma kes on vapralt taotlemas vabadust ja iseseisvust nõukogude domineerimisest."

Lõunasöögi korraldajateks olid järgmised rahvusgruppide keskorganisatsioonid Ühendriikides: Ukraina Kongressi Komitee Ameerikas, Ameerika-Poola Kongress ja Ühendatud Balti-Ameerika Komitee. Viimane on Ühendriikides tegutsevate eesti, läti ja leedu keskorganisatsioonide esindusorganiks Washingtonis. Lõunasöögist võtsid osa ka afgaanide, kuubalaste, nikaraagualaste ja kamputshealaste eksiilorganisatsioonide esindajad.

President Reagan ütles oma kõnes muuhulgas järgmist: „Tänapäeval öeldakse meile, et N. Liidus on toimumas ajaloolisse muutused, et selle juhtkond on õhutamas „avalikustamiat" ja demokratiseerimist. Siis kui ma olin Berliinis möödunud kuul, esitasin ma üleskutse nõukogude juhile Gorbatshov'ile, et ta tõestaks maailmale, et tema glasnost'i kampaania kujutab endast rohkem kui lihtsalt sõnadetegemist. Ma esitasin talle väljakutse lammutada Berliini müür ja avada Brandenburg'i värav.

Ma kordan seda väljakutset täna ja laiendan seda kaasa haaramaks nende maade arvamist, mis on praegu N. Liidu või selle leninistlike protezheede domineerimise all, Balti riikidest kuni Bulgaariani, Vietnamist kuni Etioopiani. Kui N. Liidu juhtkond soovib näha uut vahekorda Läänega võiks ta teha selles suhtes algust rajades uue vahekorra oma naabrite ja liitlastega. Laskem meil kuulda, et nn. „Brezhnev'i doktriin" ei ole enam nõukogude poliitikaks, et see on tühistatud. Las' Kreml loobub jõu kasutamisest selleks, et suruda peale mis tahes rahvale valitsusvormi mida ta ise ei ole valinud või takistada ikestatud rahvaid endid vabastamast.

Härra Gorbatshov, avage väravad, lammutage müürid, vabastage poliitvangid, niihästi kodus kui ka kõikjal nõukogude blokis. Härra Gorbatshov, meil on võimalik saavutada rahumeelset maailma, meil on võimalik kulutada vähem relvade peale, meil on võimalik arendada suuremat koostööd, kuid Teil ja Teie rezhiimil tuleb üles näidata käegakatsutavaid tegusid meloodiliste sõnade asemel. Ja ärge eksige, vabaduse ja inimõiguste olukorra parandamine on oluline edusammude tegemiseks Ida ja Lääne vahel."

President Reagan käsitles oma kõnes ka Afganistani ja Nikaraagua küsimusi. Ta ütles, et Afganistani puhul on juba mõnda aega kuulda olnud sõnu liikumisest rahu poole. „Kui Moskva tõesti soovib lepitust, miks on nõukogude lennukid ikka veel pommitamas Afganistani külasid? Härra Gorbatshov, lõpetage oma relvastatud helikopterite lennud, viige oma sõdurid koju ja laske Afganistani rahval lahendada omaenda probleemid."

Nikaraagua kohta ütles Reagan, et nõukogude blokk andis selle kommunistlikule rezhiimile rohkem kui ühe miljardi dollari väärtuses sõjalist ja muud abi möödunud aastal. Ta ennustas, et ameerika rahva suurenev teadlikkus nõukogude sillapeast Kesk-Ameerikas lubab Washingtonil jätkata nende vaprate inimeste relvastamist ja toetamist, kes on võitlemas kommunistliku diktatuuri vastu Nikaraaguas.

A.J.

Segadus „Kruus'i" ümber

Kui natsikütt Effraim Zuroff Wiesenthali keskuse kaudu tegi teatavaks oma sõjaroimade süüdistused baltlaste vastu, viitas ta teiste allikate hulgas ka kellegi „Raul Kruus'i" raamatule, mille tiitel pidi olema „People, be watchful".

Eesti Päevaleht püüdis seda raamatut kätte saada, mis aga osutus väga raskeks. Nüüd on igal juhul asi pisut selgunud.

Aastal 1961 ilmus Tallinnas Vladimir Raudsepa raamat „Inimesed olge valvsad". Järgmisel aastal ilmus see ingliskeelses versioonis, kuid siinjuures oli autori nimi muudetud. Uue nimena oli antud „Raul Kruus", kuigi raamatu sisu vähemalt pealiskaudse kontrolli juures näib olevat identne, ainult kahes eri keeles.

Raul Kruus'i nime pealegi ei esine üheski nõukogude teatmeteoses, ka mitme sealse ajakirjanike liidu nimekirjas. See tohiks tähendada, et Raul Kruus on tegelikult Vladimir Raudsepp, kes millegipärast ei taha õige nime all välismaal esineda.

Seevastu on nüüd selgunud, et ingliskeelne raamat tõesti on olemas, kuigi ainult üksikutes eksemplarides. Rootsi valitsuse komisjon sõjaroimade asja uurimiseks sai selle raamatu kätte USA raamatukogust.

Huvitav, et raamat, mille andmete põhjal tahetakse paljastada sõjakurjategijaid, on koostatud isiku poolt, kes häbeneb esineda oma enda nime all. (EPL/ÜI)

Kuulutamine
„VABA EESTLASES"
täidab oma eesmärgi!

Kommentaar

Kahtlemata on Kanadas munud loteriidest suurima võtjatearvuga (6,6 miljo sooviavaldajast 6.240 õnne valik), Olümpia tõrviku ec viimiseks Calgary ta Olümpiaadile toimuv loosi mine.„Igavene tuli" tuu lennukil Kanadasse Kree asuvalt Olümpiamäelt ja toomiseks kasutatakse vasta kaevanduslampe, mis Olüm Komitee eeskirjades on nõ vad. Tõrviku edasikandmin päevaseks 6.240 km pikku teekonnaks avatakse Newfo landis, St. John's linna läh asuvalt ajalooliselt „Si Hilli" mäelt 17. noven esimese jooksja poolt ja viiakse 1 km vahetustega Pu Albert'isse Saskatchewa kust edasi viimine põhjaala ja viiesse British Columbia toimub jällegi lennukil. läheb Campbell River'ini, algab uuesti 1 km vahetu edasiviimine 13. veebr algavale talve-Olümpia Calgary McMahon staadiu

Viimase 354 km edasik mise sooviavaldusi on enan miljon. Viimase edasika aukohuseks on tule süüta staadiumil ja sellega kaa tseremoonia, mida jälgiva jad miljonid inimesed televi ni-ekraanidel. Sellega seletatav Calgary elaniku Hoffman'i igatsus viimaseks tõrvikukand Oma sihi saavutamiseks tä 7.560 avaldusevormi, muidugi veel ei kindlusta igatsuse täitumist. Juba lä ajal teatatakse võitjate nim soovitakse saada mõ vastava treeningülikonna mistamiseks, mille kõik tõ edasikandjad saavad P Canada kulul, kes am talve Olümpiaadi toet kulutab selleks $5,5 miljo

•

Endised Kremli isa kelkisid punaarmee ja pun kaste võimsusega, mida Lääneriikidele hirmu ajamiseks, et saavutada s maid järeleandmisi maa vallutuse kava täitmisel. E kandsid need kelkimised kuid aegamööda hak Lääneriigid rohkem tähel pöörama oma sõjajõudud vastusele ja väljaõppele, samaväärne, kui mitte p Nõukogude Liidu arm Kremli praegune peremee batshov taipas õige pe enesekiitusega ei saa uiu ega põlvili suruda pa tehnika ja tööjõuga Lääne kes suudavad mitmeko ületada relvade-võidujo Nõukogude Liidu. Relva võidujooksu takistamiseks tis Kremli kavalpea taktikat ja otsustas Lääne ma silmapetteks lõpetada guse kiitlemise ja alu relvastuse vähendamise paaniaga, milleks L asuvad Kremli kuulekad rakud suure hõiskan kaasa aitavad, arvest seda, et oma lühinä poliitikaga aitavad nad kaasa Kremli sihtide saav sele. Paljud Lääneriikid jalised vaatlejad on skep möödunudkuise vaheju kohta, kus spordilenn saksa noormehel õn

Kommentaarid

Kahtlemata on Kanadas toimunud loteriidest suurima osavõtjatearvuga (6,6 miljonist sooviavaldajast 6.240 õnneliku valik), Olümpia tõrviku edasiviimiseks Calgary talve-Olümpiaadile toimuv loosivõtmine.„Igavene tuli" tuuakse lennukil Kanadasse Kreekas asuvalt Olümpiamäelt ja selle toomiseks kasutatakse vastavaid kaevanduslampe, mis Olümpia-Komitee eeskirjades on nõutavad. Tõrviku edasikandmine 89 päevaseks 6.240 km pikkuseks teekonnaks avatakse Newfoundlandis, St. John's linna lähedal asuvalt ajalooliselt „Signal Hilli" mäelt 17. novembril esimese jooksja poolt ja see viiakse 1 km vahetustega Prince Albert'isse Saskatchewanis, kust edasi viimine põhjaaladele ja viiesse British Columbia linna toimub jällegi lennukil. Lend läheb Campbell River'ini, kust algab uuesti 1 km vahetustega edasiviimine 13. veebruaril algavale talve-Olümpiaadile Calgary McMahon staadiumil.

Viimase 354 km edasikandmise sooviavaldusi on enam kui miljon. Viimase edasikandja aukohuseks on tule süütamine staadiumil ja sellega kaasnev tseremoonia, mida jälgivad sajad miljonid inimesed televisiooni-ekraanidel. Sellega on seletatav Calgary elaniku Doug Hoffman'i igatsus olla viimaseks tõrvikukandjaks. Oma sihi saavutamiseks täitis ta 7.560 avaldusevormi, mis muidugi veel ei kindlusta tema igatsuse täitumist. Juba lähemal ajal teatatakse võitjate nimed ja soovitakse saada mõõdud vastava treeningülikonna valmistamiseks, mille kõik tõrviku edasikandjad saavad Petro-Canada kulul, kes ametliku talve Olümpiaadi toetajana kulutab selleks $5,5 miljonit.

o

Endised Kremli isandad kelkisid punaarmee ja punakottkaste võimsusega, mida tehti Lääneriikidele hirmu nahka ajamiseks, et saavutada suuremaid järeleandmisi maailmavallutuse kava täitmisel. Esialgu kandsid need kelkimised vilja, kuid aegamööda hakkasid Lääneriigid rohkem tähelepanu pöörama oma sõjajõudude relvastusele ja väljaõppele, et olla samaväärne, kui mitte parem, Nõukogude Liidu armeest. Kremli praegune peremees Gorbatshov taipas õige pea, et enesekiitusega ei saa uinutada ega põlvili suruda parema tehnika ja tööjõuga Lääneriike, kes suudavad mitmekordselt ületada relvade-võidujooksus Nõukogude Liidu. Relvastusevõidujooksu takistamiseks muutis Kremli kavalpea oma taktikat ja otsustas Läänemaailma silmapetteks lõpetada igasuguse kiitlemise ja alustada relvastuse vähendamise kampaaniaga, milleks Läänes asuvad Kremli kuulekad sabarakud suure hõiskamisega kaasa aitavad, arvestamata seda, et oma lühinägeliku poliitikaga aitavad nad ainult kaasa Kremli sihtide saavutamisele. Paljud Lääneriikide sõjalised vaatlejad on skeptilised möödunudkuise vahejuhtumi kohta, kus spordilennukiga saksa noormehel õnnestus märkamatult lennata Moskvasse ja seal maanduda. Nende arvates on tegemist meisterliku lavastusega Lääneriikide eksiteele viimiseks, sest Inglise salaluure andmetel on Kremli tehnilised kaitsevahendid paremad kui seda senini arvati, kuid nendega ei kiidelda nagu seda tehti veel paar aastat tagasi. Ing-lise sõjalise eriteadlase Bob Raggetti arvates ei tohiks Lääneriigid Kremli näilisest kaitsetusest end lasta eksiteele viia.

o

Prantsusmaa uhkus Pariisi Võiduvärav, mis ehitati 1806 aastal on lagunemise-ohus ja vastavate eriteadlaste arvestuse kohaselt selle parandamine maksaks umbes $7 miljonit, mille kokkusaamiseks on alustatud üleriikliku korjandusega. Parandamise kulud oleks koheselt maksnud „American Express" krediit-kaardi firma, kes tegi ka vastava ettepaneku, kuid parempoolsete rahvuslaste vastuseisu tõttu keelduti Prantsuse valitsuse poolt selle pakkumise vastu võtmisest. Nüüd on saavutatud kokkulepe, mille alusel 60% paranduskuludest maksab Prantsuse valitsus, kuna puuduv summa peab tulema eraannetustest ja kaasa võivad aidata ka välismaised firmad.

Parandamine arvestatakse aega võtvat umbes 2 aastat. Õnnetuste vältimiseks on kaare alla 95 jala kõrgusele asetatud võrk, mis peab takistama lahtise tsemendi ja kivide allalangemist. Vastavate mõõtmiste kohaselt on kindlaks tehtud, et Võiduvärav on vajunud viimaste aastate jooksul umbes 3 tolli, mille põhjuseks olevat vee kogumine aluse alla ja selle kõrvaldamiseks tulevat kaevata 26 jala sügavune kraav. Senini on kogutud 8 kotti langenud kivitükke, mis parandamisel kavatsetakse asetada tagasi oma originaalsetele kohtadele. Prantsusmaa kultuuriministri Francois Leotard'i andmetel ei ole suuremaid õnnetusi juhtunud, kuigi möödunud aastal langes alla 2 kuue-naelast tsemendi-tükki. Kindlasti on Võiduvärava konstruktsioonile mõju avaldanud ka 500.000 isiku igapäevane läbisõit kaare alt ja 350 jala sügavuses oleva allmaa-raudtee vibreerimine. Restaureerimise korraldajad loodavad Võiduvärava korrastamisega suurendada prantslaste rahvuslikku uhkust ja iseteadvust.

H. KIVI

Maavärisemine Hiinas

BEIJING — Tugev maavärisemine leidis aset Jiangxi provintsis, mis hävitas täielikult või osaliselt enam kui 1680 hoonet. Vähemalt 41 inimest said vigastada.

Pakistani veto

ISLAMABAD — Pakistani välisminister lükkas tagasi USA nõudmise Pakistani tuumaprogrammi piiramiseks väites, et see ohustavat Pakistani julgeolekut.

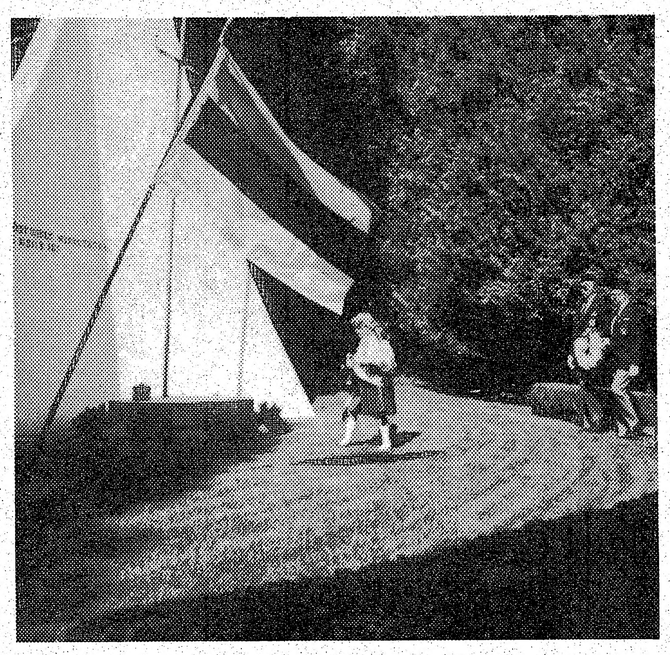

Pärja asetamine langenute mälestussambale Seedrioru Suviharja pidustustel. Foto: H. Lillioja

N. Liidu 70. aastapäev:

Amnestia seekord ka poliitvangidele?

18. juunil otsustas N. Liidu Ülemnõukogu välja kuulutada amnestia seoses „oktoobrirevolutsiooni" 70. aastapäevaga 7. novembril käesoleval aastal. Harilikult on amnestiate puhul selgelt öeldud, et need ei hõlma poliitvange. Seekord on aga kõrvale jäetud ainult mõned üksikud poliitvangide kategooriad.

Praegu pole veel teatatud, keda vabaks lastakse. Amnestiaotsusel on kaks osa. Esimeses osas kõneldakse nende isikute vabakslaskmisest, kes on teinud oma sõjaväeteenistuse, naistest, invaliididest ja vanuritest. Selles osas on ka öeldud, et kaks poliitvangide kategooriat on välistatud enneagsest vabanemisest: need, kes on vangistatud anti-sovetliku agitatsiooni ja propaganda tõttu ja need, kes istuvad riigireetmise eest. Teisest küljest on väga suur osa neist vangidest juba käesoleva aasta alguses vabaks lastud erakordse amnestia kaudu. Pole ühtki raporti kellegi vangistamisest nende „kuritegude" tõttu pärast varakevadise amnestia väljakuulutamist.

Mis on huvitav seoses tulevase amnestiaga on asjaolu, et näiteks artiklid 190-1 ja 190-3, mis varem on kategooriliselt olnud amnestiast välja arvatud, enam ei pruugi olla takistuseks amnestia saamisel. Esimene nimetatud paragrahv käsitleb „teadlikult valeandmete ja väljamõeldiste levitamist, mis laimavad Nõukogude sotsiaalset ja poliitilist süsteemi". Teine käsitleb „grupiaktsioonide organiseerimist, mis ohustab avalikku korda". Kaks artiklit, mida on kasutatud usklike tagakiusamiseks, pole seekord ka erandatud amnestiast.

Amnestiaotsuse teine osa puudutab neid, kes ei lange esimese kategooria alla. Selle järgi karbitakse karistusaega nende vangide osas, kes on ära istunud vähemalt kolmandiku oma ajast. Nende karistusaega vähendatakse poole ülejäänud aja võrra, kui neid pole karistatud rohkem kui kaks korda varem, või kui neid on karistatud rohkem kordi, kolmandiku aja võrra.

EPL

Eestis praegu 1,556 miljonit elanikku

Statistilised andmed seisuga 1. jaanuar 1987 näitavad, et Eestis elab 1 556 024 inimest, neist linnades ja alevites 1,117 miljonit ja maal 0,439 miljonit. 1940. a. olid vastavad arvud: 1,054 miljonit, 0,354 ja 0,7 miljonit. Linlaste arv on seega ajavahemikul 1940 — 1987 kasvanud 3,2-kordseks ja maarahva arv on 1,6 korda vähenenud. (Kogu N. Liidu elanikearv oli 1. jaanuaril 281,7 miljonit inimest.)

Linnastumine on toimunud kiiresti ja tänapäeval on Eesti Nõukogude impeeriumi üks kõige urbaniseeritumaid osi. 1940. aastal elas linnades ja alevites 33,6 protsenti elanikest. Nüüd on osakaal tõusnud 71,8 protsendile. Sellegipärast on viimastel aastatel maarahva absoluutne arv tasapisi tõusnud umbes 1000 isiku võrra aastas.

Asustustihedus Eestis on tõusnud 23,1 isiku pealt ruutkilomeetri kohta 34,5 inimesele täna.

Eesti viis suuremat linna 1. jaanuaril olid: Tallinn 477 734 elanikuga (koos Maardu ja Saue'ga 493 817), Tartu 112 532, Narva 80 804, Kohtla-Järve 78 154 ja Pärnu 52 925.

Naiste osatähtsus rahvaarvus on suurem kui meestel. Kui naised 1939. a. moodustasid 53,5 protsenti rahvaarvust oli nende osakaal 1986. a. alguses ainult pisut madalam — 53,3 protsenti.

Nii sündimus kui suremus on Eestis väiksem kui mujal N. Liidus: 1000 elaniku kohta sünnib aastas 15,5 last ja sureb 11,6 inimest. Loomulik iive on seega 3,9 promillet aastas.

EPL

Amnestia ei puuduta Niklust

18. juunil kuulutati välja amnestia Lenini riigipöörde 70. aastapäeva puhul 7. novembril. Amnestia kehtib seekord ka poliitvangide kohta, kuid mitte kõigi kohta.

Uurija Cronid Lubarski Münchenis on uurinud, kui paljud tema arhiivides registreeritud poliitvangidest võivad vabaneda seoses amnestiaga. Umbes 600 registreeritud poliitvangist vabanevad pooled ehk 298, kui välja kuulutatud kriteeriumeid jälgida.

Nende hulgas, kes ei vabane on eestlastest pikaaegsed poliitvangid Mart Niklus ja Enn Tarto. Nemad mõisteti vangilaagrisse „antisovetliku agitatsiooni ja propaganda" tõttu. Selle paragrahvi põhjal karistatuid ei vabastata.

Kampaania Mart Nikluse kaitseks jätkub, eelkõige mitme aktsiooniga sügisel. Kampaaniat on võimalik toetada Eesti Vabadusfondi kaudu postiiro 13 56 93-0.

Tatarlaste demonstratsioon aeti laiali

MOSKVA (AP-Reuter) — Nõukogude võimud kasutasid soomusmasinaid, et ajada laiali 5000-nde tatarlase demonstratsiooni ühes pargis Jangijuli linnas Uzbekistanis. Pärast seda, kui võimud olid pargi sulgenud koristamise ettekäändel, valgus demonstreerijate mass linna tänavaile.

Erimeelne Alexander Podrabinek väitis lääne ajakirjanikele, et võimud püüdsid vangistada tatarlaste juhti Mustafa Dzhemilev'it tema kodus, ent demonstrandid sulgesid neile tee Dzhemilev'i majja.

Uzbekistan on üks neist N. Liidu vabariikidest, kuhu tatarlased välja saadeti pärast II maailmasõda. Neid süüdistati sakslastega koostöös . . . Kuigi need süüdistused tühistati 1967. aastal pole tatarlasi lubatud tgasi pöörduda oma kodukohtadesse Krimmis.

Umbes 800 tatarlast demonstreeris hiljuti Moskvas, nõudes õigust Krimmi tagasipöördumiseks, kuid võimud saatsid enamuse demonstreerijaid vägivaldselt tagasi Uzbekistani. Kommunistliku partei häälekandja tõi ära teate komisjoni moodustamisest, kelle ülesandeks oleks tatarlaste nõudmiste arutamine ja probleemile lahenduse leidmine.

Läbirääkimised Koreas

SÖUL — Lõuna-Korea valitsus tegi ettepaneku Põhja-Koreale vastavate riikide välisministrite kohtumiseks, taaselustamiseks läbirääkimisi poliitiliselt poolitatud poolsaare probleemide üle.

Demokraatia ja keel

Selle pealkirja all ilmus Tartu ajalehes „Edasi", mida välismaile ei tohtivat saata, allpool ära toodud artikkel keeleteadlase Mati Hint'i sulest. See on kindlasti huvitav ka väliseestlastele ja seepärast trükime ta siin tervelt ilma omapoolsete kommentaarideta.

„Edasi" tegi mulle ettepaneku kirjutada keeledemokraatiast, sest nüüd räägivad kõik valikuvõimalustest ja avalikust asjaajamisest. Keeles pidavat ka nii olema, et igaühel on õigus ütelda või kirjutada nii, kuidas talle meeldib. Mind on mõnigi kord üritatud näidata keeleteoreetilise arveteõiendajana või jälle otse vastupidi — eesti keelt hukatuse poole kallutavate keelevabaduste ecstvõitlejana. Ega ma häbenegi, et mul on oma arvamus neist keeleasjadest, mida ma olen põhjalikumalt uurinud. Ja et ma pean oma seisukohta vahel õigemaks kui mõnda teist seisukohta. Selline mõtlemislaad peaks ka demokraatiaga kokku sobima, kui demokraatia all ei taheta just argumenteerimata sõnasõda mõista (nagu meil tihti).

Aga mitte see pole kõige tähtsam. Mida keeledemokraatia all mõista, sedagi saab mõtelda kitsamalt ja laiemalt. Demokraatiast räägitakse nüüd ju palju ja räägitakse harjumatult, justkui oleks meil demokraatiat seni vähe olnud ja nüüd äkki palju saanud. Rääkijad on enamasti samad, kes natuke aega tagasi heldinult heietasid, kui palju meil on demokraatiat ja kui palju meie demokraatia on parem mis tahes teisest, näilisest demokraatiast. Usaldust need elukutselised kõnemehed minus ei ärata, ma tean, et neil ei oleks raske ka teistsugust juttu ajada.

Tegelikkuses on keeledemokraatia väga pingeline ühiskonnaelu probleem. Ja esimesel kohal pole siin kaugeltki see, missuguste väljendusnüanssidega (või nüanssideta) keegi midagi ütleb või kirjutab, vaid küsimus algab palju kaugemalt, nimelt sealt, kas keelt üldse peetakse inimesele oluliseks või arvatakse, et noh, küllap saaks kuidagi ka ilma läbi. Eelkõige ikka baas, alles siis pealisehitus. Niisugust rumalust küll avalikult enam ei kuulutata, aga üks aste sellest allpool algab kõige põhilisem keeledemokraatia probleem ning siin võib seda suhtumist leida küll. See probleem on meie jaoks otsesõnu selline: kas meil on õigus ja võimalus elada ja omi asju ajada ja püsima jääda keeles, millesse me oleme sündinud ja mille kaudu me maailma näeme? Või arvatakse, et sellisele küsimusele mõtleminegi on väiklane ja natsionalistlik, et need küsimused on teisejärgulised? Enne lahendame fosforiidi eduka ja ohutu kaevandamise probleemi ning kuhjame toidulaua leiva ja leivakõrvasega üle, küll siis lahenevad ka teised küsimused. Küll ühises peres ühise eesmärgi nimel töötades kujuneb iseenesest välja üks ühtne ilus psüühiline laad ja rikas suhtluskeel. Me ei ole ju ometi kitsarinnalised natsionalistid. Meil ei ole kahju loobuda omast, kuid vastu saame parema.

Sellistest küsimustest kõneldes ja kirjutades annavad endiselt tooni puuturnatud märksõnad, mille tegelikku sisu, eeldusi ja tagajärgi ei avata — internatsionalism (ja natsionalismiga hirmutamine), suhtluskeel, kakskeelsus, keelte vastastikune rikastamine, suurrahva keel juurdepääsuvahendina maailmakultuuri juurde, kolklus, piiratus, suletus. . .

•

Keeledemokraatia küsimuste küsimus on OLLA VÕI MITTE OLLA. Väikerahvaste keelte puhul on sellele küsimusele tihti vastatud — mitte olla. Ka eesti keele ajaloos on olemise küsimust korduvalt vastatud eitavalt. Meenutame näiteks möödunud sajandi keskpaika, kui isegi Kuusalu pastori Eduard Ahrensi eesti kirjakeele arendamise tööd sõimati ahviarmastuseks — milleks kultiveerida keelt, mis nagunii peab kiiresti kaduma, et see väike rahvas ometi kord pääseks oma väiksuse piinast ja sulaks mõnda suuremasse. Sellist mõttekäiku propageerisid haritud inimesed inimarmastuse ja hariduse levitamise nimel. Sest ainult saksa keel võimaldas tol ajal eestlasel pääseda hariduse ja Euroopa kultuuri juurde. Isegi meie rahvusliku ärkamisaja mõni kõige suurem kuju laskis aegajalt endas maad võtta rahvuslikul pessimismil (Kreutwald).

Veidi hiljem, praeguseks täpselt sada aastat tagasi läks käima tsaristlik venestamiskampaania. Siis lubati asi ära teha ühe põlvega, aga bürokraatlik kroonumasinavärk väsis enne ära kui eesti rahva vastupanu. Praeguste keskealiste lapsepõlves oli aeg, kus saksa rahva füürer lubas ka eesti rahvale kinkida õnneliku tuleviku ning anti koguni loota, et osaledes vapralt võitlustes idarindel, võib eesti rahvas ära teenida au saada kuulutatud aaria rassiks, muidugi koos järgneva kiire saksastamisega. Iga kord on keelevahetust näidatud eesti rahvale hirmus kasulikuna. Mõelda, milliste kultuuriväärtuste juurde pääseb saksa või vene keele abil, kui tühine on selle kõrval eesti keel.

Enne praegust avalikustamispuhangut hakati ajama eestlaste kakskeelsuse apologeetide väited samad, mis panslavistidel ja pangermanistidel: eesti keel ei võimalda juurdepääsu maailmakultuurile ning ilma vene keele oskuseta ei saa eestlane kultuurseks (nagu Jürka õndsaks). Mõni kakskeelsuse teoreetik pole ka salanud, et oleks väga otstarbekas väikerahvaste keeltes avaldamise-trükkimise asemel

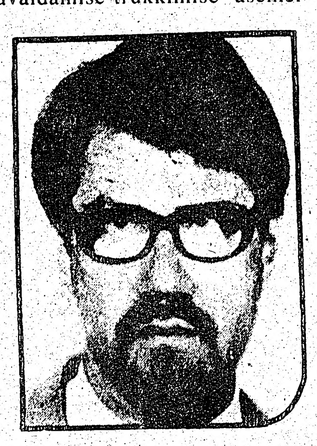

Mati Hint, eesti keeleteadlane

Lembitu noolepoisid Kotkajärve kaljul. Taga juhid Enno Agur ja Maido Musta. Ilma vormita on uued poisid Hillar Agur ja Andres Sehr. Foto: Jämesäär

rohkem trükkida vene keeles. Ja olekski kõigil hea, rohkem lugemist nii venelastel kui ka kakskeelsetel mittevenelastel (nt keegi ajaloodoktor Gobuglo „Sovjetskaja Estonijas" 26. veebr. 1985).

Kampaania, milles pealetükkivalt korratakse, et kakskeelsus peab igale eestlasele saama normiks, kergitab kahtlusi, kas pole siin küsimuseks OLLA VÕI MITTE OLLA, kas nähakse ette meie püsimist rahvana, kelle keeles toimub intensiivne kultuuri- ja ühiskonnaelu ja ilmub kõik vajalik, või taandub eesti keel köögikeeleks. See on praegustes ja lähituleviku oludes keeledemokraatia peaküsimus.

Ei piisa heade kavatsuste deklareerimisest. Demokraatia üle otsustatakse tegude ja tegelikkuse põhjal. Keele suveräänne eksistents peab olema garanteeritud tegelikkuses, see on keeledemokraatia esimene nõue. Me peame teadma, et eesti keel pole mingi tasapisi hääbuv lisand või kohalik varjund NSV Liidu loodeosa ühe piirkonna intensiivmajandamisel, vaid eesti rahva loomulik ja vaidlustamata õigus, millel on seaduse kaitse.

Keeledemokraatia järgmine ja sama loomulik eeldus on võimalus ja eetiline kohustus kasutada keelt tõe väljendamiseks, kõnelda ja kirjutada tõtt. Muidugi, eksituse eest pole kaitstud keegi ja me kõik teame kahjuks ka seda, et keelt kasutatakse vale ja laimu levitamiseks sama tihti kui tõe teenimiseks, solvamiseks ja mõnitamiseks samasuguse mõnuga kui hea sõna ütlemiseks. See tuleb inimloomusest, selle vastu ei saa midagi, või õigemini saab halvale ja valelikule hea ja tõese vastuseadmisega.

Viimasel ajal kõneldakse meil ka tõe defitsiidist, mis iseloomustanud teatud stagnatsiooniaastaid (mida mina mäletan küll järjestikuste tormilise edasiliikumise, ennenähtamatute saavutuste ja eriliste tähtpäevade aastatena). Nüüd olevat tõe defitsiit minevik. Sedagi kuulutavad meile tihti samad inimesed, kes aastakümneid on harjunud pooltõdedest kombineerima moonutatud maailmapilti ning osavalt valitud faktidest kokku panema valesid. Endiselt tegeleb terve armee spetsialiste eufemismide väljamõtlemisega tabumõistete ja tabuliste ajalooperioodide tähistamiseks (nt „kahe imperialistliku sõja vaheline periood" või „kahe sotsialistliku revolutsiooni vaheline periood" Eestis). Kas hakatakse nüüd nähtusi nimetama õigete nimedega? Kas on nüüd montaazhide ja eufemismide ajastu möödas, see on keelekasutuse demokraatia teine põhiküsimus?

Demokraatia ja tõde on lahutamatud. Tõe puudumine rikub inimesed väga kiiresti, järgmine põlvkond aga omandab keelelise prostitueerimise reeglid enesestmõistetava küünilisusega. Ma olen ka viimastel aastatel lugenud kõrgkooli sisseastumiskirjandeid, kus raudsete 50-ndate esimese poole vaimus piitsutatakse ja paljastatakse igandeid, kulaklust ja mida kõike ning ehitatakse õnnelikku ja probleemideta tulevikku, meeles mõlkumas konjunktuurne kaalutlus, et sellise jutuga peab ikka läbi saama. Saadakse kah.

Suures plaanis tähendab keeledemokraatia just neid kaht põhiprobleemi: keele garanteeritud suveräänset eksistentsi ning keele kasutamist selleks, milleks ta on loodud — tõe ja hea tahte teenimiseks.

Kitsamas plaanis tähendab keeledemokraatia võibolla tõepoolest suuremat sallivust iseseisva väljendusviisi suhtes. Sallivust on meil neis asjades aga vähe. Enamasti on inimestel selline arusaamine, et kui kord keelt oskad kõnelda, siis on ka piisavalt tarkust ja asjatundmist, et keeleasjades kaasa rääkida. Tõsine arusaamine saab siiski võrsuda ainult laiema tausta tundmisest. Seda aga on paraku vähem kui kaasarääkimise soovi. Seetõttu annavadki meie keeleväitlustes tooni pisiasjades urgitsejad. Kui haaret ei jätku, siis tuleb probleem teha komast, suurest või väikesest algustähest, morfoloogilisest rööpvormist, treida valmis sobimatu laenuline uudissõna (värskeim näide on muuvi). Samal ajal võib lauseehitus, intonatsioon või grammatiliste vormide tähendus kui tahes hullusti longata — selleni lihtsalt ei küünita. Koma või morfoloogiline rööpvorm (nt kas õiglasi või õiglaseid) ei ohusta keelt. Ka tavaline murdekeelsus või kõnekeelsus varjund ei ole õiges kohas sobimatu. Keele altakäik algab lausest *ja lausete* ühendamisest, intonatsioonist ja toonist (keeleline etikett ja takt), millega need laused lausutakse. Just see laiem plaan on minu äratundmist mööda mingis seoses keeledemokraatia põhiküsimustega. Kui lause tähenduspool on kaheldav, mis mõtet on siis lihvida tema väljenduspooltki? On trumm läinud, pole pulkadestki enam lugu.

Tuletame meelde, kui palju tehti eesti keele lauseehituse ja stiili lihvimiseks ära sajandi alguskümnenditel. Aga nüüd käivad ägedad diskussioonid nendes valdkondades, kus süütud vabadusekesed midagi ega kedagi ei ähvarda. Energia kulub näivprobleemide allasurumiseks, samal ajal hakkab keelesüsteemi olulistes lõikudes maad võtma anarhia ja ükskõiksus. Siin lähevad spetsiifilised keeleprobleemid tagasi küsimusele kas olla või mitte olla, kas olla väärikalt või keelelise lumpenina. Sest kui juhtiv spetsialist ütleb raadios, et Praegu meie tööstus vähe annab veel päikesele kestvaid värve (s.t. pleekimiskindlaid värve), siis ei ole see enam olemine eesti keele sees, vaid paljalt näivolemine.

Esimesel pilgul võib tõesti paista, et see ongi keeledemokraatia, kui igaüks võib oma keeles kõnelda, nii nagu nokk on loodud. Ent lähemal vaatlusel võib selguda, et nokk on väänatud, pole loodud kõveraks. Seepärast olgu eelkõige ikka asjatundjatel õigus kõnelda ja kirjutada nii, nagu nad paremini teavad. Aga asjamehed, kes seatud asjatundjate sõnu ja lauseid üle kontrollima, ärgu treigu ümber seda, milleni nad ei küüni. Demokraatia on tõhus siis, kui seda juhib asjatundjate arvamus, ka keeles.

MATI HINT

Eesti Vabadusvõitlejate perekonnad vajavad abi

Saada oma kodumaisele vabadusvõitlusele määratud toetus EVV Abistamiskeskuse nimele väljakirjutatud tshekiga aadressil: Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamiskeskus, Box 34018, S-100 26 Stockholm, Sweden.

North York parim koolipiirkond Kanadas

Ilmus käsiraamat vanemaile 14-es keeles

Aprilli viimane nädal oli nimetatud Torontos ,,hariduse nädalaks", mida eri linnaosades mitmel viisil tähistati, püüdes viia koolide hariduslikku tööd elanikkonna, eriti lastevanemate teadvusse.

North Yorgi koolivalitsus (Board of Education) alustas sündmust raamatu ,,Parents' Handbook'' piduliku väljandmisega vanemaile ja meediale Administration Centre'is 24-leheküljeline väljaanne annab ulatusliku ülevaate North Yorgi koolide programmidest, poliitikast ja haridustikust teenindusist. Need on trükitud 14-es keeles, võimaldamaks North Yorgi keskkoolidel paremini oma ühiskonda teenida.

Kahe Kanada ametliku keele kõrval on see käsiraamat trükitud araabia, hiina, kreeka, gujarati, heebrea, itaalia, jaapani, korea, punjabi, vene, hispaania ja vietnami keeles. Kohal oli iga keelegrupi esindaja, kellele esimene eksemplar pidulikult üle anti.

Käsiraamatu eesmärk on näidata, et koolivalitsuse tööväli on avalik ja kõigile ligipääsetav ning püüab teenida ühiskonna vajadusi North Yorgi väga mitmekülgses ühiskonnas. Raamatu kaudu mõistavad vanemad paremini koolisüsteemi, milles nende lapsed õpivad.

Sellest ,,avatud liini'' poliitikast siinse ühiskonna teenimisel kõneles koolivalitsuse direktor Karl Kinzinger, märkides et North York on parim koolipiirkond Kanadas — ollakse ,,Champions in Education'', mille märgiks on väljasirutatud kätega laps, kes päikest püüab. North Yorgis on esindatud iga etniline grupp, mida maailm võib pakkuda. Koolis on 62.000 last, neist üks veerand sündinud väljaspool Kanadat; ka 60% emadest on sündinud väljaspool. 20.000 lapsel on peale ametliku keele veel oma kodukeel. Selline olukord teeb North Yorgi koolisüsteemi erakordseks.

North York oli esimene linn, mis kohandas koole laste keelte-vajadusele; kelle mitmekultuurinõuandjad võtsid oma eesmärgiks, teha sõpradeks lastevanemad ja teised North Yorgi elanikud. Praegu uuritakse erigrupi poolt, mida kooliõpetajad võivad sel alal teha tagamaks lastele võrdseid võimalusi. Muudatused North Yorgis on toimunud väga kiiresti. Praegu käivad siin koolis paljud vanuseklassid, 2-aastastest 82-aastasteni. Varsti jõutakse koolisüsteemini, mis töötab 12 kuud aastas ja 24 tundi päevas.

Direktor Kinzinger ütles, et kui enne oldi vastu meedia pärimistele, siis nüüd ollakse alati valmis oma tööst rääkima. Ta ütles: ,,Tulge ja tutvuge meie tööga, loomaks tugevamaid sidemeid ühiskonna vahel''.

North Yorgi koolides on rangelt hoidutud rassikonfliktidest ja kuue aasta jooksul pole esinenud ainustki sellealast ,,juhtumit''. Praegu töötavad pärandkeelte klassid 55 koolis 34 keeles 9000 õpilasega, kas pärast koolitunde või nädalalõppudel; kuid tulevikus võidakse seda programmi korraldada isegi tavaliste koolitundide ajal.

Nõukogude uus valimissüsteem on puha pettus

Läänes tehakse miskipärast suurt kära Nõukogude valimissüsteemi nn. demokratiseerumisest. NLKP KK viimasel pleenumil Gorbatshovi poolt esitatud ettekande mõnedest osadest minnakse märkamatult mööda. Aga just neis ütleb Gorbatshov seda:

Põhimõtteliseks suunaks peab Poliitbüroo nõukogude valimissüsteemi täiustamist. 27. kongressi ülesandel töötatakse selle kohta välja vastavaid ettepanekuid. Konkreetselt seisneb enamik ettepanekuid selles, et valimiseelsetel nõupidamistel arutatakse reeglina mitut kandidatuuri. Nagu soovitavad seltsimehed, võib minna selleni, et sekretärid, sealhulgas ka esimesed sekretärid, valitaks salajasel hääletamisel vastavate parteikomiteede pleenumitel. Parteikomitee liikmetel oleks sealjuures õigus kanda hääletamisnimekirja mis tahes hulk kandidatuure. Mõistagi peab parteis jääma vankumatuks põhikirjas sisalduv printsiip, mille kohaselt kõrgemalseisvate organite otsused on kohustuslikud kõigile allpoolseisvatele parteikomiteedele, sealhulgas ka otsused, mis puudutavad kaadriküsimusi.

,,Rahva Hääl''
28. jaanuar, 1987.a.

ROYAL LEPAGE
Esindaja VICTOR LIBE
1919 Lawrence Ave. E.
Scarborough, Ont. M1R 2Y6
PRESIDENT'S GOLD AWARD
Tel. kontoris 752-3111
kodus 288-8193 või (705) 426-9155

Kinkige sünnipäevaks
„VABA EESTLANE"

LAULULEHED
ja
FOTOKOOPIAD
VABA EESTLANE
tel. 733-4550, 733-4551

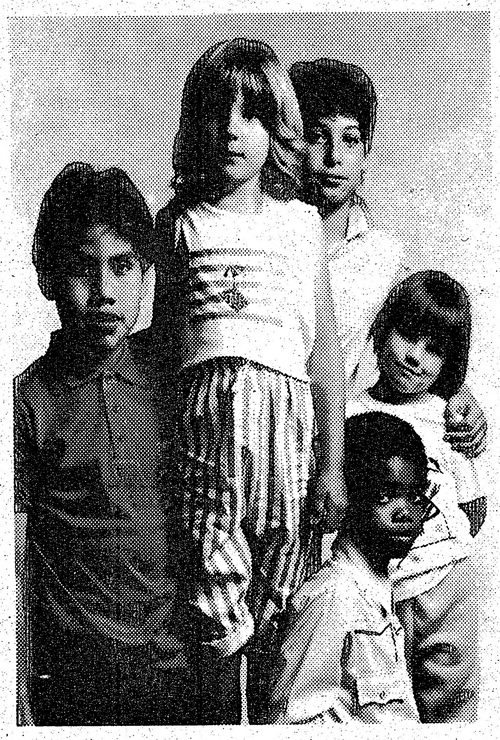

Nad vajavad Teie toetust!

Teie lapsed vajavad Teie majanduslikku toetust, kuna kõik lapsed vajavad riideid, toitu ja peavarju.

Kui Teie olete oma abikaasast lahus ja maksate oma perekonnale toetust, siis on Teie lastele tähtis, et see toetus tuleb järjekindlalt.

Alates 2. juulist 1987, kehtib uus "Support and Custody Enforcement Program", mille eesmärgiks on kindlustada perekonna toetuste maksmist. See on Teie laste kaitseks!

Tasuta broshüür "Support and Custody Enforcement Program" on saadaval :
Communications Branch, Ministry of the Attorney General, 18 King Street East, 18th floor, Toronto, Ontario M5C 1C5.

Ministry of the Attorney General
Ontario
Support and Custody Enforcement Program

SPORT

Kolm Kanada rekordit Euroopas

Juuli alguses Budapestis toimunud „Grand Prix" võistlustel kergejõustikus üllatasid osavõtnud Kanada sportlased kahe ilusa rahvusrekordiga. Maailma paremiku kuuluv tõkkejooksja Mark McKoy läbis 110 m maailmaklassilise ajaga 13,23 sek.parandades omaeelmist tippmarki 0,4 sekundiga. Sama aja saavutas ka tema vana rivaal ameeriklane Greg Foster, kuid selle rind ületas lõpujoone „millimeetri" võrra enne McKoyd.

Kuid suurema üllatuse valmistas 100 meetris naistele Angela Bailey, kes kogu aeg on Angella Issajenko taga mänginud n.ö. „teist viiulit". Nüüd jäi ta Jamaica Ottey-Page'i järel teiseks, kuid ajaga 10.98 sek. osutus esimeseks Kanada naiseks, kes saavutanud aja alla 11 sekundi. Ben Johnson ei võtnud võistlustest osa.

Paar päeva hiljem oli McKoy taas võidukas Berliini olümpiastaadionil, kuid tagasihoidlikuma ajaga (13,62). Kanada jooksjatest võistles seal Desai Williams, jäädes 100 ja 200 m jooksudes viiendaks aegadega 10,58 ja 20,96.

Kolmas rekord püstitati järgmistel võistlustel Londonis. Seal varises üks vanemaid Kanada rekordeid — 1500 meetris, mis püsinud 1976. a. Montreali olümpiamängudest saadik. Nüüd

Maailma paremaid tõkkejooksjaid Mark McKoy Torontost.

saavutas torontolane Dave Reid 3.37,84, mis on 0.16 sek. parem vanast tippmargist. Uus rekord ei andnud aga tugevas konkurentsis paremat kohta kui kaheksas. Kanada sportlastest olid platseeringute suhtes edukaimad Angela Bailey naiste 100 meetris ja Atlee Mahorn 200 meetris meestele. Mõlemal teine koht. McKoyl tõkkejooksus ebaõnnestus, jäädes kahe tugeva ameeriklase järel kolmandaks.

Meeste 400 m võitis Butch Reynolds (USA) 44,15-ga — parim aeg, mis kunagi Euroopa pinnal saavutatud.

Eesti masterid edukad Ontario meistrivõistlustel

Ontario Masterite lahtised välis-meistrivõistlused kergejõustikus peeti sel aastal järjekordselt Torontos 25. ja 26. juulil.

Esialgselt oli nende asukohaks ettenähtud Ottawa, kuid teatud eriolukordade sunnil otsustati need ülekanda Torontosse. Siin oli selleks alul eeskujulik Etobicoke Centennial staadion varutud. Kuna aga seal käimasolevaid parandustöid ettenägemata viivituste tõttu ei saadud õigeaegselt lõpule viia, siis oldi sunnitud need omakorda viimasel minutil üleviima veel saadaolevatele kahele East Yorgi koolide staadionile. Need staadionid, üks jooksudeks ja hüpeteks ning teine heideteks ja tõugeteks, olid paar miili üksteisest eemal ja üldiselt mitte ühe sellise suurvõistluse nõuetele vastavad. See asjaolu lisaks kuumale ilmale kahtlematult avaldas mõju võistlejaile ja ka osalt nende tagajärgedele. Samuti kogu võistluste käik ning korraldus olid hajutatud asukohtade tõttu märgatavalt raskendatud ja aeglustatud.

Kõige selle peale vaatamata oli võistlejate meeleolu hea ja nagu alati, väga sõbralikus vaimus püüti teha oma parimat ning kaaslast ületada, saavutades seejuures kohati isegi rekordilisi tagajärgi.

Umbes 200 osavõtja hulgas nii Kanadast kui ka USA-st võistlesid kaasa ka meie mastersportlased, — Elga Meri, Jaan Roos, Art Jaago, Uno Limit ja Victor Kõresaar, — võites kogusummas 9 kuld-, 3 hõbe- ja 3 pronksmedalit ning saavutades 2 uut Kanada rekordit.

TEHNILISED TAGAJÄRJED:

100 m jooks — N65 — 1. E. Meri 19,9 sek.

5 km kiirkõnd — M50 — 1. J. Roos 24.53,4.

M65 — 1. U. Limit 30.16,3.

Kõrgushüpe — M65 - 2. V. Kõresaar 1.25.

Kaugushüpe — M60 — 1. A. Jaago 4.36.

—M65 — 3. V. Kõresaar 4.04.

Kolmikhüpe — M65 — 3. V. Kõresaar 8.19.

Kuulitõuge — N65 — 1. E. Meri 6.24 — KR (uus Kanada rek.).

— M60 — 1. A. Jaago 12.44.

— M65 — 4. V. Kõresaar 9.84.

Kettaheide — M60 — 1. A. Jaago 40.16.

— M65 — 3. V. Kõresaar 27.32.

Odavise — N65 — 1. E. Meri 22.04 — KR (lahtine ja rahvusvaheline).

— M60 — 1. A. Jaago 40.24.

— M65 — 2. V. Kõresaar 27.10.

Vasaraheide — M60 — 2. A. Jaago 30.94.

Järgmise suurema kohapealse võistlusena toimub 29. augustil York ülikooli staadionil ülekanadaline klubide-vaheline võistlus rändkarikale, mille Eesti Masterid on võitnud 3 aastat järjest. Võistluste koraldajaks *ja läbiviijaks* on jällegi eesti klubi ning neile igasugune abi kohtunike ja abistajate näol on ülimalt teretulnud.

V. K.

Spordiuudiseid

USA üliõpilaste meistrivõistlustel püstitas Sheila Hudson 13,78-ga maailma tippmargi naiste kolmikhüppes. Ametlikke rekordeid sel alal teatavasti ei peeta.

o

Võistlustel New-Mexico osariigis lisas Joe Dial USA rekordile teivashüppes 4 cm, ületades 5.95. See on tänavu maailma teine tulemus.

Kanada meistrivõistlused ujumises

Juulikuu teisel poolel Calgarys peetud ja neli päeva kestnud Kanada meistrivõistlustel ujumises startisid ka noored eesti ujujad Cindy Õunpuu ja Kia Puhm. Puhmi kuuendat kohta 200 m seliliujumises tugevas konkurentsis maa parimate ujujate hulgas arvestades tema noorust võib pidada heaks saavutuseks. Seevastu Õunpuu viies koht 200 m rinnuliujumises ajaga 2.38,82 oli pettumuseks. Eriti kui arvestada seda, et tä 2.29,8-ga on Kanada rekordi omanik ja selle ajaga oli mulluses maailma edetabelis neljandal kohal. Mis oli ebaõnnestumise põhjuseks, pole teada.

Võistlused sensatsioone ei pakkunud. Püstitati ainult üks uus Kanada rekord (50 m meeste vabaujumises) ja korrati üht. Võistluste staariks oli mullu Kanadasse „hüpanud" endine tshehhi tippujuja Marcel Gery, kes võitis neli meistritiitlit ja kordas Kanada rekordit 50,92 100 m vabaujumises. Talle järgnesid kolme esikohaga Cindy Õunpuu vana rivaal Alison Higson ja Jane Kerr, kumbki kolme esikohaga.

Võistluste põhjal koostati Kanada esindused Pan-American ja Pan-Pacific mängudele. Eesti tüdrukuist ei olnud kummalgi õnne pääseda ei ühte ega teise koondisse.

o

Jämesäär

SKAUDILUGU

EESTI SKAUTLUSE JUUBELIAASTAKS

11.

Suur vaimustus

Eestlased Rootsi ja Saksamaa põgenikelaagrites olid tundmatule tulevikule vaatamata haaratud vabanemistundest ja soovist kõike seda kiiresti taastada, mis kodumaal okupatsioonide ajal oli takistatud või varjutatud. Kirjastustegevus, teater ja muusika otsisid nagu kevadised tulvaveed väljapääsu. Ka skaudiliikumine arenes seda teed. Igas põgenikelaagris, kus oli noori, tekkis ka skautide ja gaidide üksusi.

Rootsis arvestati 1945. aasta kevadel 400 skaudiga paarikümnes laagris. Lääneliitlaste poolt okupeeritud ja tsoonidesse jaotatud Saksamaal said skaudiüksused tekkida 1945. aasta suvel ja sügisel. USA ja Briti tsoonis arvestati sel ajal kummaski paarikümne skautüksusega.

Rootsis algas põgenikelaagrite likvideerimisega paigaliste üksuste tekkimine. See muutis kogu organiseerimise pilti, sest rakendumine Rootsi tööturul kujundas skautluse korrapealt „isemajandavaks" liikumiseks. Jüripäeval 1946 oli registreeritud 12 üksust 275 liikmega.

Saksamaal jäid eestlased pikemaks ajaks põgenikelaagritesse. Sealse noortetegevuse kulminatsiooni ajal jaanuaris 1947 tegutses USA tsoonis 25 üksust 838 liikmega, Briti tsoonis 26 üksust 604 liikmega ja Prantsuse tsoonis üks rühmitus kümne poisiga. Okupeerivad sõjaväevõimud suhtusid skautlusesse positiivselt, UNNRA ja põgenike-hoolduse asutused tegid sageli takistusi, kuna nende kohustuseks oli valvata, et põgenikud ei tegeleks poliitikaga.

Esimene jamboree pärast sõda

Skautlus on apoliitiline kasvatuslik noorteliikumine, mis noorte poliitilist „suunamist" ei harrasta ega tunnusta. Arenenud inimene peab oma poliitilised tõekspidamised iseseisvalt kujundama. Eesti skaudijuhid Rootsis, arutledes eesti skautluse sihte paguluse olukorras, asusid seisukohale, et Eestile tehtud ülekohtu ja nõukogude vallutuse ning terrori tutvustamine vaba maailma avalikkusele ei ole poliitiline tegevus. Inimõigused ja rahvaste enesemääramine kuuluvad skautluse põhiprintsiipide hulka.

Kui Prantsusmaal 1947. aasta suvel oli esimene sõjajärgne maailma-jamboree — „Rahu jamboree" siis sõitis sinna Rootsis asuvate eesti skautide 8-liikmeline esindus (4 juhti ja 4 poissi) Eesti tutvustamiseks hästi ettevalmistatult. Pool iga mehe matkavarustusest koosnes inglise- ja prantsusekeelsest selgitavast kirjandusest, millega skaute varustasid Eesti välisvõitluse organisatsioonid Rootsis.

Suurte sekeldustega ja läbi paljude takistuste saabus Moisson'i jamboreele ka Saksamaal tegutsevate eesti skautide 36-liikmeline rühm kolmest okupatsiooni-tsoonist. Saksamaalt saabunud noortejuhid olid poliitilisest kahtlustamisest nii hellaks tehtud, et nad ei julgenud oma näituse-telgis Rootsist kaasa toodud Eestit tutvustavat materjali levitada. Küll oli seal välja pandud väga ilusaid põgenikelaagrites valmistatud eesti käsitöid.

Jamboreel oli võimalus juhtidevahelisel nõupidamisel arutleda ka eesti skautluse tulevikuperspektiive ja nüüd vajaliku maailmaorganisatsiooni kujundamist.

Maailmakeskus ja selle sünnivalud

Rootsis tegutses eesti skautide tegevust suunava keskorganina Eesti NMKÜ Skauttöö Keskus alates 1945. aasta suvest. Sama aasta jaanuaris oli toimunud Stokholmis eesti skaudijuhtide nõupidamine, kus otsustati samme astuda kodumaal tegutsenud Eesti Skautide Maleva taastamiseks. Rootsi Skautnõukogu, kellelt

Eesti Skautide Keskbüroo 1947 Saksamaa USA-tsoonis: Edgar Igarik, Valter Sirgo, Herbert Michelson, Gaston O. Randvee.

sellele tunnustust küsiti, asus eitavale seisukohale. Rootslasi tülitamata asutati veebruaris 1947 Eesti Skautmasterite Kogu Rootsis ja muudeti NMKÜ töökeskus Eesti Skauttöö Keskuseks Rootsis.

Saksamaal asutati keskorganina Eesti Skautide Keskbüroo augustis 1945, milline töötas välja ülemaailmse eesti skautide keskorganisatsiooni Eesti Skaudid Paguluses põhikirja ja kehtestas selle piduliku allakirjutamisega Londonis Eesti saatkonnas 1. augustil 1949. Rootsis tegutsevaid eesti skaute ei olnud sellest sammust informeeritud.

Rootsis olid keskorgani suhtes veidi erinevad arusaamised. Peeti soovitavaks, et sellised sammud arutatakse enne läbi ühiselt ja kedagi ei seata allkirjutamise fakti ette. Samuti ei olnud sugugi vastuvõetav, et meie ise loobume oma skautluse juriidilisest staatusest ja hakkame pagulasteks, kuigi seda meile sugereeritakse. Eesti skautluse viimane rahvusvaheliselt tunnustatud organisatsioon oli Eesti Skautide Liit (Estonian Boy Scout Union), mis olude sunnil praegu tegutseb väljaspool oma kodumaad.

Rootsi ja Kanada skautide keskused ei ühinenud Eesti Skaudid Paguluses organisatsiooniga vaid taotlesid keskorganisatsiooni loomist, mida kõik osalised võiksid tunnustada.

Järgneb

Ki

Austati prof.

Maikuul toimus Ohio St janduse konverents, mille lingvistika osakonna poolt puhkepalgale mineku puh viimane päev oli pühendatu koosnedes eriistungist ning p

Esimeseks kõnelejaks eriistungil oli prof. Bryan Joseph, kes andis lühilevaate prof. Lehist meteoorilisest karjäärist. Om esimese doktorikraadi saavut dr. Lehiste Hamburgis 1948 nin teise Michiganis 1959. Neile o lisandunud kaks audoktorit, ük Lundi ülikoolilt ja teine Esse ülikoolilt Inglismaalt.

Dr. Lehiste on saanud a vukaid stipendiume, kaks Gug genheimi toetust ning on olnu külalisprofessoriks Tokios, Vi nis ja Kölnis. OSU andis tal „Distinguished Researc Award'i 1980. aastal.

Dr. Ilse Lehiste on kirjutanu arvukaid raamatuid ning üle sa teadusliku töö foneetika, se bohorvaadi keele ning ees uurimuste alal, pluss uurimu ajaloolise keeleteaduse alal, kaa arvatud ajaloolise keeleteadu õpperaamat. Lingvistika osako loodi Ohio Riiklikus ülikoo 1965, kusjuures selle algatajaks organiseerijaks oli prof. Lehist kes töötas selle osakonna juhat *jana kuni puhkepalgale* mineku juuni lõpul.

Dr. Robert Fox OSU kommu katsiooni osakonnast oma tekandes vaatles prof. Lehis panust foneetika alal, leides et mitte üksi ei ole kirjutanud su hulga teaduslikke artikleid, v need on olnud detailsed kõrgetasemelised. Prof. Leh on oma töödega defineeri probleemid, teostanuid täps mõõtmisi ning teinud hoolikai täpseid analüüse.

Eriti tõstis prof. Fox esile Lehiste tööd akustilise foneet valdkonnas, kus tema uurimu on olnud teedrajavateks ning jäänud selle ala põhilisteks u musteks.

Prof. Lehitse uurimusteks bohorvaadi keelepiirkonnas k les prof. Kenneth Naylor kor teerides, et Ilse Lehiste on and olulise panuse lõuna-slaavi k akustilise struktuuri uurim eriti aga just serbo-horv keelte alal. Koostöös dr. P Ivic'ga on prof. Leh avaldanud sel alal 18 uurim neist kaks raamatut ning Naylori seisukoht oli, et Lehiste on andnud olulise pa slaavi keelte uurimise alal.

Kolmandaks kõnelejaks prof. Victor Terras (Brown kes kõneles dr. Ilse Lehiste seoses eesti keelega. Kõnelej esile prof. Lehiste uurimusi keele väldete ja eesti helisüsteemi alal, millised lähedaselt seotud tema uurim ga eesti rahvalaulu meetrika Prof. Lehiste on tähele pööranud ka tõlkimisele keeleteadlasena kui tõlkijana ta on andnud suure panuse kirjanduse kriitikuna. Ka uurinud kakskeelsuse küs eriti just pagulaste juures. K

kirjandus • kunst • muusika

Austati prof. Ilse Lehistet

Maikuul toimus Ohio State Universitys (OSU) Balti kirjanduse konverents, mille lõppistungil austati ülikooli lingvistika osakonna poolt prof. dr. Ilse Lehistet tema puhkepalgale mineku puhul. Kolmepäevase konverentsi viimane päev oli pühendatud täielikult prof. dr. Lehistele, koosnedes eriistungist ning pidulikust lõunast.

Esimeseks kõnelejaks eriistungil oli prof. Bryan Joseph, kes andis lühievaate prof. Lehiste meteoorilisest karjäärist. Oma esimese doktorikraadi saavutas dr. Lehiste Hamburgis 1948 ning teise Michiganis 1959. Neile on lisandunud kaks audoktorit, üks Lundi ülikoolilt ja teine Essex ülikoolilt Inglismaalt.

Dr. Lehiste on saanud arvukaid stipendiume, kaks Guggenheimi toetust ning on olnud külalisprofessoriks Tokios, Viinis ja Kölnis. OSU andis talle ,,Distinguished Research Award'i 1980. aastal.

Dr. Ilse Lehiste on kirjutanud arvukaid raamatuid ning üle saja teadusliku töö foneetika, serbohorvaadi keele ning eesti uurimuste alal, pluss uurimusi ajaloolise keeleteaduse alal, kaasa arvatud ajaloolise keeleteaduse õpperaamat. Lingvistika osakond loodi Ohio Riiklikus ülikoolis 1965, kusjuures selle algatajaks ja organiseerijaks oli prof. Lehiste, kes töötas selle osakonna juhatajana kuni puhkepalgale minekuni juuni lõpul.

Dr. Robert Fox OSU kommunikatsiooni osakonnast oma ettekandes vaatles prof. Lehiste panust foneetika alal, leides et ta mitte üksi ei ole kirjutanud suure hulga teaduslikke artikleid, vaid need on olnud detailsed ja kõrgetasemelised. Prof. Lehiste on oma töödega defineerinud probleemid, teostanuid täpseid mõõtmisi ning teinud hoolikaid ja täpseid analüüse.

Eriti tõstis prof. Fox esile Ilse Lehiste tööd akustilise foneetika valdkonnas, kus tema uurimused on olnud teedrajavateks ning on jäänud selle ala põhilisteks uurimusteks.

Prof. Lehitse uurimusteks serbohorvaadi keelepiirkonnas kõneles prof. Kenneth Naylor konstateerides, et Ilse Lehiste on andnud olulise panuse lõuna-slaavi keelte akustilise struktuuri uurimisel, eriti aga just serbo-horvaadi keelte alal. Koostöös dr. Pavle Ivic'ga on prof. Lehiste avaldanud sel alal 18 uurimust, neist kaks raamatut ning prof. Naylori seisukoht oli, et prof. Lehiste on andnud olulise panuse slaavi keelte uurimise alal.

Kolmandaks kõnelejaks oli prof. Victor Terras (Brown U.), kes kõneles dr. Ilse Lehiste osast seoses eesti keelega. Kõneleja tõi esile prof. Lehiste uurimusi eesti keele väldete ja eesti keele helisüsteemi alal, millised on lähedaselt seotud tema uurimustega eesti rahvalaulu meetrika üle. Prof. Lehiste on tähelepanu pööranud ka tõlkimisele nii keeleteadlasena kui tõlkijana ning ta on andnud suure panuse eesti kirjanduse kriitikuna. Ka on ta uurinud kakskeelsuse küsimust eriti just pagulaste juures. Kõikide oma uurimustega on prof. Lehiste mitmel juhul jõudnud uutele teaduslikele järeldustele, andes sellega tugeva panuse eesti keele teaduslikule uurimisele.

Järgnenud pidulikust lõunasöögist võttis osa suur arv OSU lingvistika osakonna inimesi.

Ka seal oli lühidaid sõnavõtte, kuid prof. Lehiste sai suure üllatuse osaliseks, kui talle üle anti tema auks väljaantud ,,Festschrift''. Selles teaduslike tööde kogus on ära toodud umbes kahekümne keeleteadlase teaduslikud artiklid, kusjuures kõik need teadlased on töötanud nende keeleteaduslike küsimuste uurimise alal, millised on olnud prof. Lehiste enda uurimuste keskpunktideks. Silmas pidades selle ,,Festschrifti'' väljaandmisega tegelenud isikute suurt arvu, on väga märkimisväärne, et see suudeti teha ilma, et prof. Lehiste sellest absoluutselt midagi oleks teadnud.

Nagu märgitud, toimus prof. Lehiste austamine Balti kirjanduse konverentsi viimasel päeval. Enne seda oli kahe päeva jooksul ära kuulatud ja läbi arutatud 16 teaduslikku ettekannet teatri, proosa, luule ja keeleteaduse aladelt.

Sissejuhatav pikem essee oli prof. Valters Nollendorfsilt, kes kõneles teemal ,,Eksiilsus Balti kirjanduses.'' Eesti luulest kõneles prof. Laurence Kitching analüüsides Kaplinski luuletust ,,Vercingetorix ütles'' seoses ühe prantsuskeelse samaainelise tööga ning ajalooliste sündmustega. Prof. Kitching leidis, et Kaplinski selles luuletuses palub kõigile rahvastele vabadust survest, samal ajal aga pannes Eesti edasikestvuse laiemasse seosesse.

Dr. Juta Kitching kõneles eksiilsuse kogemusest Marie Underi kogus ,,Sädemed tuhas'', tuues esile selle kogu suurt sotsiaalset tähtsust ning rõhutades Underi sotsiaalset ja patriootilist missiooni: kõneleda rahva ja rahvuse eest nõudes vabadust ning õigust.

Keeleteaduse alal esitas prof. Lehiste äärmiselt tehnilise loengu teemal ,,Mõningate eesti luuletuste akustiline analüüs.''

Teistest konverentsi loengutest olid meeldejäävamad prof. Biruta Cap'i ,,Shakespeare, Shaw, Zhiverts ja tume daam'', Alina Staknys'i analüüs ühes Julius Kaupas'i muinasjutust, kus kurat läheb valele teele, prof. Vaira Freiberga ettekanne ühest Zaninsi ajaloolisest romaanist ning prof. Juris Silenieks'i väga huvitav ülevaade läti näitekirjanduse ,,keelatud'' osast, haarates enne 1905 Ameerikas ilmunud kommunistlikke näidendeid, samuti kui ka Nõuk. Liidus ilmunud samalaadseid töid, millised kumbki ei sobi käesolevasse aega.

On märkimisväärne, et konverentsi kavas osales mitte vähem kui neli Balti teadusliku ühingu AABS-i endist presidenti, professorid Freibergs, Lehiste, Nollendorfs ja Shilbajoris, kellest viimane koos prof. Lehistega oli selle neljanda Balti kirjanduse konverentsi organiseerijaks.

Konverentsist võttis osa 35-40 kirjandus- ja keeleteadlast (või — huvilist), neist pooltosinat eestlast.

H.T.

A. Mälgu ,,Vaese mehe ututall'' Seedrioru vabaõhu-teatris. Pildil osalised Edgar Kink ja Valve Tali. Foto: H. Lilleorg

Koolinoorsoo laulu- ja tantsupidustus Tallinnas

3.—5. juulil toimus Tallinnas 6. Eesti koolinoorsoo laulu- ja tantsufestival. Osavõtjaid oli lauljate ja tantsijatena 27 500, kes olid saanud võimaluse pidustustest osavõtuks vastavail eelkatseil.

Laulupeo väljakule mindi rongkäigus, kus 27 500 peolist oli tänavail tervitanud rahvahulgad. Laulupidu kestis neli tundi ja lõppes Gustav Ernesaksa — Lydia Koidula lauluga ,,Mu isamaa on minu arm''. Laulupeo aujuhtideks olid G. Ernesaks ja Jüri Variste, üldjuhtideks Heino Kaljuste, Venno Laul, Ants Üleoja, Uno Järvela, Ants Sööt, Uno Uiga, Anneli Mäeots, Lydia Rahula, Lennart Jõela, Vello Loogna, Heldur Saade, Aarne Aasma ja Erich Loit. Peo lavastajaks Neeme Kuningas, Liikumise juhiks Enn Tammaru.

Laulupeo programmis olid mõned uuemad laulud, René Eespere ,,Ärkamisaeg'', Ülo Vinteri ,,Laul Põhjamaast'', Uno Naissoo ,,Koolikell'' ja Gustav Ernesaksa poolt pidustuseks Ellen Niidu sõnadele loodud laul ,,Kui Arno isaga koolimajja jõudis''.

Laulupidu ei lõppenud siiski pärast lõpulaulu, lauldi veel südamelähedasemaid laule. Viimane ,,Mu isamaa . . .'' lauldi spetsiaalselt selleks, et maestro Ernesaks seda oma Kadrioru kodus kuuleks.

Tantsulavastuses oli seekord rohkem moodsaid programme kui kunagi varem traditsiooniliste eesti rahvatantsude kõrval. Kogu tantsulavastuse teemaks oli ,,Aastaring tantsuringis''. Kõik aastaajad juhatas sisse poetess Leelo Tungla luuletusega. Langevate lehtede värvi oli V-VIII klassi võimlejad, siis sibasid staadionile 12 000 inimese ette I-II klassi tantsurühmad numbriga ,,Me lähme rukist lõikama'' ja tantsisid ,,Vingerpolka''. III-IV klassi poisid-tüdrukud tantsisid ,,Koolimütsitantsu'' Jaan Räätsa loodud muusikaga.

Järgnesid tähtpäevade teemaga esinemised, mis olid seotud sügisega. Tsükkel lõppes Riina Aro neidude tantsuga ,,Kel üle, sii ütelgu''.

Talv algas luuletuse värsireaga ,,Kõrged valged lumelained . . .'' tüdrukute liikumisrühmade esinemisega, kes kasutasid lumeimitatsiooniks valgeid palle. Väikesed poisid-tüdrukud järgnesid ,,Sulalumetantsuga''. Pühaliku tunde sisendas järgnev Ülo Vinteri muusikale seatud Mait Agu ,,Põhjamaa lapsed'', kus tantsijad lõpuasendis moodustasid staadionile Eestimaa kontuurid.

,,Ükskord lumi sulab siiski . . .'' Algas kevad, valges noormehed külvasid murule I-IV klassi rohelises tütarlapsi nagu seemneid millest võrsusid taimed. ,,Tärkab kevad'' nimelisele tantsule järgnes päiksevarjudega lustakas liikumine. I-II klassi poisid tantsisid ,,Kiitsakatantsu'' ja edasi IX-XI klassi tantsurühmad ,,Kandali'' ja ,,Ristpulkade tantsu''. Esinemiste humoorikal poolel esitati Ene Jakobsoni loodud ,,Tootsi ja Teele tants'', misjärel kevad lõppes ,,Soovide valsiga'', koolinoorte pidude traditsioonilise tantsuga.

Siis saabus suvi sooja sinise valgusega. Kuid see oli lühike. Edgar Arro muusikale seatud ,,Kiirgab suvi'', Esko Kivimehe laulule seatud ,,Suvetantsule'' järgnes lõpuloona ,,Õige ja vasemba'', päris eesti rahvaloomingust.

Tallinna kino 70-a

Tallinnas tähistati eriseansiga kino ,,Oktoobri'', mis kuni 1947. aastani kandis ,,Heliose'' nime, 70. aastapäeva. Ülevaate kino ajaloost andis koduurija Valdeko Vende.

Pidulikul seansil näidati Charlie Chaplini tummfilme, millele saatemuusikat improviseeris viiuldaja Vladimir Sapozhnin.

Kinokülastajail oli võimalus näha ka mitmeid haruldasi dokumentaalfilme ja ringvaateid, nagu ,,Estonia'' teatri maja'' (1913), mille filmisid vennad Parikad, kel oli Tallinnas fotoäri, ja Oskar Lutsust Palamusel (1937), mis oli seotud kirjaniku 50, sünnipäeva tähistamisega.

EPL

Endel Kõksi kunstinäitus Tartus

3. juulil avati Tartu Kunstimuuseumis 1983. aastal Rootsis surnud Endel Kõksi loomingu näitus. Näituse väljapanek koosnes pagulasaja pärandist, mis on Eestis, peamiselt kunstniku õe valduses. Enam kui saja töö hulgas oli arvukamalt graafikat ja joonistusi. Kunstniku maaliloomingust oli võidud ettekujutus saada põhialast, abstraktsest kompositsioonist.

Endel Kõks oli rahvusvaheliselt tunnustatud väliseesti kunstnikke, kel 1970-ndail aastail valmis rohkesti töid tehtud reiside aineil. Kriitikud nimetasidki seda ,,rändurike kontinentide vahel'', kuigi ta alalisem asukoht oli siiski Rootsis.

Näitusel oli tema pagulasaja loomingu kõrvale võrdluseks välja pandud väike valik 1939-1944. aastate töid.

Marc Chagalli näitus Eestis

7. juulil möödus 100 aastat maailmakuulsa kunstniku Marc Chagalli sünnist. Oma 98 eluaasta jooksul sai ta ülemaailmselt tuntuks oma raamatuillustratsioonide, maalide, graafiliste lehtede, keraamika ja mosaiikidega. Mõnda aega elas M. Chagall ka Eestis — Narva Jõesuus ja Narvas, kus tal 1909. aastal valmis akvarell ,,Minu ateljee Narvas''.

Juubeli puhul korraldati Eestis kunstnikule pühendatud näitus, kus vaatamiseks oli välja pandud üle saja numbri materjale Eesti Teaduste Akadeemia, Leningradi Ermitaazhi ja Fr. Kreutzwaldi nimelisist teaduslikest raamatikogudest.

Trükiladumine
fototaipi masinatega
RAAMATUD, AJAKIRJAD, AJALEHED jm.
ESTO TYPESETTING CO.
Tel. 733-4550

Ristsõna nr. 1385

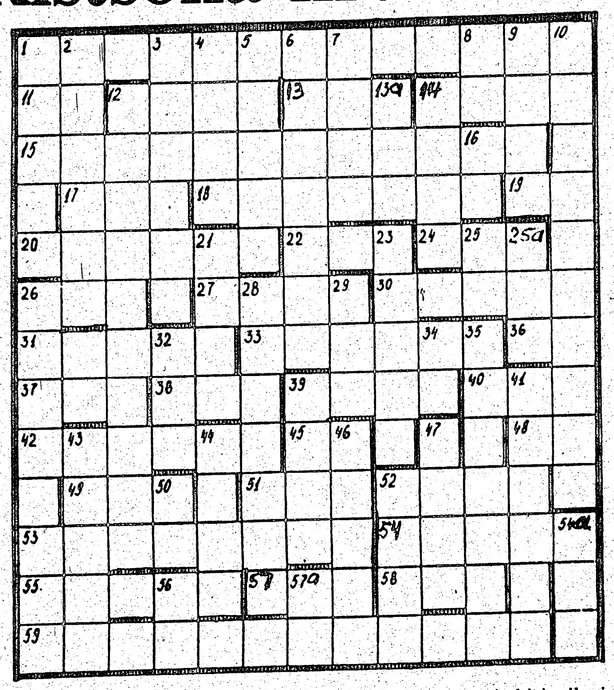

PÕIKREAD: 1. Töötab pintsli ja värvidega, 11. Tema — prantsuse keeles, 12. . . . mäe — koht Tallinna juures, 13. Kolm sama vokaali, 14. Rooma armastusjumal, 15. A. Adsoni lavateos, 17. Mida — rootsi keeles, 18. Asustatud paik, 19. . . . valgus, 20. Eesti kirjandusteadlane ja luuletaja Ameerikas, eesnime esitäht ja nimi, 22. Lühend loomaarsti tiitlis, 24. Vorm sõnast lugema, 26. . . . nawa — Jaapani saar, ägedate lahingute paik II maailmasõjas, 27. Alluv, 30. Mitte unes, tõeliselt, 31. Riik Aasias, 33. Menukat, 36. Sama mis 11, 37. Eitav sõna inglise keeles, 38. Sen-. . . — eesti karikaturist, 39. Arv, 40. Eostaim, 42. Kella osad, 45. Noot, 48. Eessõna prantsuse keeles, 49. Viljarõuk, 51. Artikkel prantsuse keeles, 52. Söök, 53. Haruldus, 54. Mälestusese, suveniir, 55. Linn Itaalias, 57. Inglise naisenime lühivorm, 58. Minul, 59. Spioonid.

PÜSTREAD: 1. Vorm sõnast minema, 2. Asula, 3. Ei kiida heaks, 4. Alati, kogu aeg, 5. Okaspuu, 6. Jäävad magama, 7. Lehtpuu, 9. Kreeka täht, 10. Pikaldane, kauemat aega kestev (näit. haigus), 12. Muusikariista klahvistik, 13a. Vaimutus, tegutsemisiha, 14. Linna ääreosa, 16. Aktsiaselts — lüh. 21. Riisivein, 23. Süütevahendid, 25. Sidesõna rootsi keeles, 25a. Lõigatav tükk põllul, 26. E. O. Neilli menukas näidend, esitatud ka Eesti teatrites, 28. Hõljus, 29. Lehma häälitsus, 32. Eesti kirjanik ja poliitik (†), 34. Sama, mis 16, 35. Surnute riik, allmaailm eesti mütoloogias, 39. Moodsa kunsti meister, 41. Metsataimed, 43. Läkita, 44. Seda on näiteks tool või pink, 46. Putuka nõel, 47. Jumal — prantsuse keeles, 50. Nikli sümbol, 52. Naisenimi, 54a. Pole igavene, 56. Naatriumi sümbol, 57a. Kaksikvokaal.

RISTSÕNA NR. 1384
LAHENDUS

PÕIKREAD: 1. Salome, 7. Paater, 13. Kreutzwald, 14. Ema, 15. Aas, 16. Direktor, 18. Ad. 18a. Kodanik, 19a. Nali, 20. Loovima, 23. Diisel, 25. Ai, 26. Madam, 27. Ed, 28. Ee, 29. Maaliline, 31. Padva, 34. Ununes, 39. Agra, 40. Lesis, 42. Olin, 43. Tuunika, 46. Eriti, 47. Esivanemad, 48. Si, 49. Nõrk 52. Er, 53. Ulmanis, 57. Tunnel, 58. Tariif.

PÜSTREAD: 1. Skaala, 2. Arad, 3. Lesk, 4. Oudova, 6. Ezra, 7. Pakid, 8. Alt, 9. Adonis, 10. Tera, 11. Embleem, 12. Ravila, 17. Enamlus, 19. Kid, 21. Oim, 21a. Idla, 22. Maine, 24. Sedelid, 26. Madrus, 27. Ei, 30. Nu, 31. Patent, 32. Agu, 33. Vanik, 35. Nimelt, 36. Nora, 37. Sits, 38. Aniis, 40. Liv, 41. Sam, 44. Karl, 45. Anu, 50. Õu, 52. Ee, 54. Ma, 55. Ni, 56. Ii.

Otsime naisterahvast haige juurde

East General haiglasse 5 päeva nädalas kella 11—4 seltsiks ja väikeseks abiks. Tasu kokkuleppel. Helistada peale kella 5

444-4105

Uudisprodukt: Haanja leib

Võrus avati müügipunkt „Kakuke", kuhu viiakse kõrvalasuvast Võru leivakombinaadist ahjusoojad tooted. Uudisküpsiseks on rukki lihtjahust ja esimese sordi nisujahust tehtud haanja leib, mille retsept on välja töötatud Antsla leivatööstuses. Leib sisaldab köömneid ja punaseid linnaseid, lisatud on ka veidi vadakut (juustuvett).

PROVIDENT REALTY LTD.
656-0011
REALTOR
695 ST. CLAIR AVENUE WEST, TORONTO, ONTARIO M6C 1B2
Kinnisvaravahendusfirma
Esindaja
Tiina (Nortmaa) Martjak
Tel. kodus 653-0599

Miks pühitseme „Simcoe Päeva"?

Jutt Toronto asutajast

Aastal 1968 kuulutas Toronto Linnanõukogu esimese augustikuu esmaspäeva „Simcoe Päevaks". Kes oli see „Simcoe", keda mõnikord ka, samanimelise hotelli tõttu Torontos, „Lord Simcoe'ks" nimetatakse?

John Graves Simcoe, Briti armee kolonel-leitnant, oli esimene Upper-Canada (praeguse Ontario) leitnant-kuberner, keda võib ka Toronto linna asutajaks pidada.

Ta sündis 1752. aastal Cotterstock'is, Inglismaal. Ta isa oli mereväeohvitser, kes langes lahingus Quebec'i piiramisel aastal 1759, kuulsas „Abrahami väljade" kokkupõrkel kus prantslased oma ülemvõimu Kanadas kaotasid. John Graves Simcoe ise võitles ka Põhja-Ameerika kontinendil, olles kuulsa „Queens Rangers" (Kuninganna kütid) rügemendi komandör. See rügement oli moodustatud nn. „United Empire Loyalists" (Ühendatud Impeeriumi Lojalistide) liikumisse kuuluvatest ameeriklastest ja võitles USA Vabadussõjas Briti poolel, seega oma kaas-ameeriklaste vastu. Kuna inglased kaotasid ja rahulepingu alusel USA iseseisvust tunnustati, pidid paljud endised Simcoe „võsakütid" eksiili minema ning selleks anti neile Ontarios (ja ka Uus-Brunswicki provintsis) ning Quebec'i Idavaldades (Eastern Townships) maad. Simcoe, kes pärast sõda Inglismaale tagasi oli läinud ja seal' abiellunud, nimetati Ülem-Kanada leitnant-kuberneriks ning ta saabus siia 1791. aastal, et organiseerida oma endiste alamväelaste ümberasumist.

Ta esialgne valitsushoone oli sõjaväetelk Newarki küla (praeguse Niagara-on-the-Lake) juures, kuhu paljud tema endised sõdurid otse üle USA piiri elama asusid; sealsel surnuaial leidub sadu nende hauakivisid. Kuid kuna kardeti, et sõda USA-ga võib uuesti lahti puhkeda ning lojalistide perekonnad võivad kättemaksuhimuliste jänkide katte langeda (Kuninganna kütte süüdistati indiaanlaste moodi sõdimises ning isegi oma ohvrite skalpeerimises), siis otsustati asundus Yorgi (praeguse Toronto) küla juurde üle viia. Siia ehitati ka kindlus (Fort York) ja siinses soodsas sadamas ehitati järve-sõjalaevu.

Yorgi Ülem-Kanada provintsi pealinnaks valimine pidi olema ajutine — kuni pideva rahuni. Simcoe'le meeldis praeguse Londoni ümbrus palju paremini, kuid York-Toronto strateegiline asukoht ja kergsti kaitstav sadam sundisid teda siia asuma. Ehitati ka parlamendi-hooned (praegusel Parliament Street'iks nimetatud tänaval) ning sõda tuli alles kuusteist aastat hiljem (1912), kui Simcoe ja ta perekond olid juba Inglismaale tagasi läinud. Selle aja peale oli York juba kindlalt Ülem-Kanada pealinn.

Toronto elas Yorgi nime all järgmised 42 aastat — see oli nimetatud Duke of Yorki'i (Yorgi krahvi) järele, kes oli edukas Briti väejuht Euroopas ja samal ajal kuningas George III („Mad George" või „German George") teine poeg. Alles aastal 1834 nimetati asula uuesti Torontoks, millist nime see oli originaalselt kandnud. Mis „Toronto" õieti tähendab, selle üle lahevad arvamised lahku — 40 aastat tagasi öeldi, et see olevat „kohtumispaik" irokeesi indiaanlaste keeles, aga nüüd on sellele ka teisi tähendusi leitud.

Igal juhul loetakse leitnant-kuberner Simcoe't nüüd Toronto „isaks", kuna ta laskis siia kindluse ehitada ning plaanis praeguse südalinna tänavad — mida ta nimetas kuninga perekonnaliikmete, riigiministrite ja ka oma sõprade järgi. Nii ilmusid tänavanimed nagu Yonge, Dundas, George, Frederick, Berkeley ja Front, ning muidugi juba eelpoolnimetatud Parliament Street.

Kuna USAst ümberasunud Irokeesi indiaanlased (Iroquois või „Kuus rahvust") praeguse Brantfordi piirkonnas ning kohalikud Mississaugad ja Odzhibwad, Ottawad ja Algonkinid Simcoe uues provintsis tähtsat osa mängisid ja neid siin valgetest hoopis rohkem oli, tahtis ta veel immigrante sisse meelitada. Eriti paistsid talle meeldivat ameeriklased, hoolimata sellest et ta Ameerika Vabadussõjas nende vastu (kuid ka ameerika lojalistide hulgas) võitles. Ta pakkus jänkidele prii maad, kui need vaid üle piiri tuleksid ja kuningale truudust vannuksid. Üks sellistest, kes Scarborough piirkonna esimeste asunike hulka kuulus, oli ameeriklane nimega Annis (tundub kuidagi eestipärane? Aga sama hasti võib ta ka lätlane olla). Annis, kes praeguse, Kingston Roadil asuva Stone Cottage Inni asukohal omale hotelli ehitas, mis parajasti ühepäevase postitõllasõidu kaugusel Toronto südalinnast asus (teel Kingstoni), võitles USA Vabadussõjas ameeriklaste poolel. Kuid kui ta Simcoe käest maad tuli küsima, olevat ta lubanud võimaliku järgmise konflikti korral inglaste poolel olla, kui need talle maad annavad. Ning siis saigi ta maa-ala Kingstoni tee ja Ontario järve vahel, praeguse Scarborough Golf Club Rd-i ristumiskoha lähedal, kuhu paljud Annise perekonna liikmed sealsesse väikesesse surnuaeda on maetud, nagu nende hauakivid veel praegugi tunnistavad.

Tee Kingstonisse ehitas välja ameeriklasest „kolonel" Asa Danforth, kes aga päris-kolonel ei olevat olnud. Ka tema ameeriklastest teede-ehitajaile olevat nende omatehtud tee ääres maid lubatud, kuid hiljem olevat Ülem-Kanada valitsus (peale Simcoe lahkumist) neid valusalt petnud. Siis läks Danforth USA-sse tagasi ja õhutas seal Kanada vastu sõda, väites et siinsetel asukatel on britlaste võimutsemisest villand ja nad soovivad demokraatiat. 1912.a. sõda algaski osalt sellise valearusaamise tõttu — ameeriklased tulid oma rõhutud endisi kaasmaalasi vabastama! Kuid lojalistide viha oma endiste maade ja majade anastajate vastu kestis edasi ja paiguti kestab see nüüdki veel — üle kahesaja aasta hiljem.

Simcoe nägi jänkide invasiooni ette ja valmistas end selle tarvis. Ta tahtis Ülem-Kanadasse suurt Briti armee kontingenti ja selleks meelitas ta tookordset Britannia sõjaministrit sir George Yonge'Toronto (tol korral veel Yorgi)peatänava nimetamisega Yonge tänavaks. Selle pikkus on tänapäeval 1896 km ja tee on seega maailma pikim peatänav. Dundas street nimetati Sir Henry Dundase, tookordse Briti välisministri auks. See ulatub Torontost Londoni ja ehitati Simcoe endiste lahingukaaslaste, Kuninganna küttide poolt. Need kütid ehitasid veel teisigi teid, et ühendada sõjalisi tugipunkte ja neile kiiremat ja hõlpsamat ligipääsu võimaldada.

Simcoe't loetakse ka Toronto ülikooli mõtte algatajaks — tema ideede kohaselt rajatigi Torontos esimene kolledzh aastal 1827, kuigi ta siis enam siin ei viibinud. Kuid tema auks on Toronto Ülikooli presidendi-büroo hoones, mille nimeks on „Simcoe Hall" ning ülikooli lipuvärvideks on „topeltsinine", mis märgivad Inglismaa Oxfordi ja Cambridge ülikoolide hele- ja tumesiniseid värve.

Simcoe ehitas endale ja oma perele maja praeguse Bloori ja Parliamendi tänavate nurgale, ning nimetas selle „Franki kindluseks" (Castle Frank) oma poja Frances'i järele. Ta oli ainult kahe aastane kui ta isa talle maja ja sinna juurde kuuluva *200* aakrit maad päriseks kinkis. Seega arvatakse Francis Simcoe't olevat olnud kõige nooremaks maaomanikuks Ülem-Kanadas.

Muuseas, ka Francis Simcoe teenis auga Briti armees; ta sai surma võideldes Napoleoni vägede vastu Hispaanias.

Abielupaar Simcoe'dele sündis ka tütar, kes aga noorelt suri. Ta on maetud Victoria Mälestusplatsil, King'i ja Bathursti nurga lähedal. Kuna Simcoe ise edasitagasi ratsutas ja kaitsejõude korraldas, elas ta abikaasa Elizabeth Torontos (Yorgis), kus ta oma perekonda kasvatas ja ajaviiteks vesivärvidega pilte maalis. Need pildid on nüüd palju-taga-otsitud haruldused. Leedi Simcoe pidas ka päevikut, mis kirjeldab tookordseid olukordi Ülem-Kanadas.

Aastal 1796 purjetasid Simcoe ja ta perekond Inglismaale tagasi ja kaks aastat hiljem pani John Graves Simcoe oma kuberneriameti maha, ilma Kanadasse tagasi pöördumata. Pärast lühiajalist teenistust San Domingo saarel määrati ta Briti India armee ülemjuhatajaks. Ta ei jõudnud sinna kunagi kohale — ta haigestus merel ja suri.

J.G. Simcoe, ta naine Elizabeth ja viis nende üheteistkumnest lapsest on maetud Wolfordi kabelis, Honiton'is, Devoni maakonnas Inglismaal. See on nüüd ametlik Ontario provintsile kuuluv mälestusmärk, mida peetakse ülal Ontario valitsuse kulul ja mida paljud kanadalased külastavad. Kuigi John Graves Simcoe oli oma leitnant-Kuberneri ametikohal ainult kolm aastat, peetakse teda õigusega nii Ontario provintsi kui ka Toronto linna asutajaks. Ning sellepärast pühitseme augustikuus temanimelist „Päeva".

„VABA EESTLANE"
on vabade eestlaste häälekandja.

Finn Carpet Care

PUHASTAME

seinast-seina, lahtiseid ja
idamaiseid vaipu, mööblit
auto sisemust • kahjustus
üleujutamiste puhul, seinu ja
põrandaid.

• Scotchgard •
kodudes • kontorites

225-1749

Pentti *Pete*

**24. juulil, 1937. aastal lau
õpetaja Elmar Pähn ja Ain
tütar). Laupäeval, 25. juu
seltskondlikus ruumis oma
Pildil, vasakult: Vivian ja
Lall, Markus Ketel, (igavi
paar Elmar ja Aino Päh
Kristina Lali.**

**Socia
Assis
Revi**

Board Me

Ontario
Board'ile tä
Board allub
Services'ile
Social
ülekuulata
ärakeelatu
fits Assistar
Uute li
on üks osa
Ontario "so
Liikme
aastaks. Pe
toimuvad ü
Kvalifik
Review
Ontario "so
lised tõlgits
services" s
reisima On
praktika or
sus keele t
Aplika
tsiteerides

Ontario

Finn Carpet Care

PUHASTAME

seinast-seina, lahtiseid ja idamaiseid vaipu, mööblit • auto sisemust • kahjustusi üleujutamiste puhul, seinu ja põrandaid.

• Scotchgard •

kodudes • kohtorites

225-1749

Pentti *Peter*

SEEDRIORU KUTSUB!

Sellest on kõneldud juba aastaid, ent nüüd on asjad nii kaugele jõudnud, et see saab teoks: 29. ja 30. augustil toimub SEEDRIORULASTE KOKKUTULEK. Kus? — kus mujal kui Seedrioru vanadel mänguväljakutel ja suvistel radadel.

Kokkutulek on mõeldud kõigile kunagistele Seedrioru Suvekodu kasvandikele ja kasvatajaile, üks-kõik millisesse põlvkonda nad on vahepeal jõudnud.

Tulge ja tooge kaasa oma elukaaslased — ruumi ja tegevust jatkub kõigile.

Toimuvad võrk- ja korvpallimängud, ujumine ning saun on köetud tulikuumaks. Õhtul on ühine õhtusöök, lõke ja tants, kus on võimalik kohata vanu sõpru ja kaaslasi, vahetada mälestusi ning laulda vanu, armsaid laagrilaule.

Tooge kaasa mälestusesemeid ja fotosid vanade aegade meenutamiseks ja elustamiseks.

Kogu see pidu ja pillerkaar, koos õhtusöögiga, maksab ainult $12, alla kümneaastastele $3. Ööbimisvõimalused taredes.

Informatsiooniks ja eelregistreerimiseks helistada järgmistel numbritel: Evi Aasa (416) 527-7780 (Hamilton), Evi Pertens (416) 522-3413 (Hamilton) või Allan Pertens (416) 270-1193 (Toronto).

24. juulil, 1937. aastal laulatati Võrumaal, Urvaste kirikus õpetaja Elmar Pähn ja Aino Küüts (Räpina kihelkonna köstri tütar). Laupäeval, 25. juulil tähistas abielupaar Eesti Kodu seltskondlikus ruumis oma abielu viiekümnendat aastapäeva. Pildil, vasakult: Vivian ja Monika — pojatütred, tütar Anne Lall, Markus Ketel, (igavikku varisenud tütre poeg), pruutpaar *Elmar ja* Aino Pähn, poeg Hillar Pähn ja tütretütar Kristina Lall. Foto: O. Haamer

Tshernobõlis jagati karistusi

TSHERNOBÕL — Kuus endist Tshernobõli tuumajõujaama juhtivat tegelast ja tehnikut määrati kuni kümneks aastaks töölaagrisse ajaloo suurima tuumaõnnetuse pärast, mis leidis aset möödunud aastal. Peakaebealuseks olid endine jõujaama direktor Viktor Bruikhanov, peainsener Nikolai Fomin ja Anatoli Diatlov, Fomini abi, kellele määrati kümneaastane karistus. Bruikhanovile määrati veel samaaegselt kantav viieaastane karistus võimu kuritarvitamise pärast.

Social Assistance Review Board

Board Members, $50,000-$55,000

Ontario valitsus otsib Social Assistance Review Board'ile täisajalisi liikmeid. Social Assistance Review Board allub Ministry of Community and Social Services'ile.

Social Assistance Review Board'i ülesandeks on ülekuulata neid, kellele on ühel või teisel põhjusel ärakeelatud General Welfare Assistance, Family Benefits Assistance või Vocational Rehabilitation Services.

Uute liikmete võtmine Review Board'i koosseisu on üks osa Ontario valitsuse otsusest ümber-moendada Ontario "social assistance" süsteemi.

Liikmed on määratud oma positsiooni kolmeks aastaks. Peakorter on Torontos, kuid ülekuulamised toimuvad üle Ontario.

Kvalifikatsioonid:

Review Board'i liikmed peavad olema teadlikud Ontario "social services" tehingutest ja olema võimelised tõlgitsema komplitseeritud seadusi seoses "social services" süsteemiga. Liikmed peavad olema valmis reisima Ontarios. Ülikooli haridus või vastav pikaajaline praktika on nõuetav. Samuti on nõuetav inglis või prantsus keele täielik valdamine.

Aplikatsioon sisse anda ennem 14, august 1987, tsiteerides "file number SARB 1-87":

Human Resources Secretariat,
1st Floor, Frost Building South,
7 Queen's Park Crescent,
Toronto, Ontario M7A 1Z5.

Ontario

Ootamatult lahkunud

George Merimets'a

sündinud 10. detsembril 1917 Pärnumaal
surnud 21. juulil 1987 Amherstburgis

mälestavad leinas

abikaasa ERIKA
poeg TOIVO perega
poeg KALJU abikaasaga

Armast ema, vanaema ja õde

Erika Marianne Pirk'i

sündinud 21. augustil Viljandis
surnud 4. augustil 1987 Buenos Aireses

mälestavad sügavas kurbuses

POEG perekonnaga Buenos Aireses
TÜTAR perekonnaga Torontos
ÕDE Buenos Aireses
VEND perekonnaga Eestis

Uuest EELK peapiiskopist

Möödunud aasta oktoobris suri kodumaal EELK peapiiskop Edgar Hark. 11. juunil tuli Tallinna Toomkirikus kokku erakorraline kirikukogu, kus otsustati valida uueks Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskopiks senine Tallinna Jaani koguduse õpetaja Kuno Pajula.

Uus peapiiskop on sündinud 1924. aastal Virumaal Salla vallas Käru külas talupidaja perekonnas. Õppis Väike-Maarja gümnaasiumis ja selle lõpetamise järel isatalus. Kirikuteenistust alustas Illuka koguduse jutlustajana, hiljem oli aseõpetaja Iisaku ja Kursi kirikus. 1957. aastal määrati õpetajaks Tallinna Jaani kogudusse. 1972. a. valiti ta Tallinna praostkonna abipraostiks, hiljem oli ta praosti kohusetäitja ja praost. 1978. aastast EELK Konsistooriumi assessor. 1983. a. valiti ta Vancouveris Kirikute Maailmanõukogu Keskkomitee liikmeks.

Oma kõrgema teoloogilise hariduse omandas ta Tallinna Teoloogilises Instituudis, hiljem täiendas end Göttingeni Ülikooli juures.

Oma liiget

ltn. Hermi Niglas't

sündinud 11. oktoobril 1905
surnud 31. juulil 1987

mälestab sügavas leinas

EESTI OHVITSERIDE-KOGU KANADAS

Leinateateid

Shveitsis suri 4. märtsil Viia Wiget, neiuna Uluots, sündinud 9. aprillil 1927 Eestis.

Sarus Eestis suri 27. märtsil Ella Kolk, neiuna Hanimägi, sündinud 26. märtsil 1898 Mõnistes.

Göteborgis Rootsis suri 22. märtsil Elsa Kuhi, sündinud 15. detsembril 1915 Vastseliinas.

Ilmus müügile UUDIS-KOGUTEOS

„ÕIGUS JA TÕDE"

käsitledes üle-eestilist põgenemist 1944. a.

Mälestusjutustused 37 autorilt, koostanud Roman Marley. Kõvas köites, 343 lehekülge, 14 fotot, hind $23.00.

Müügil „VABA EESTLASE" talituses

Saatekulu Kanadas $1.75, mujale $3.75

LAHKUS MEIE KESKELT IGAVIKKU

Huko Soolepp

Mälestavad leinas

kõik OMAKSED võõrsil ja kodumaal

MINU KALLIST ABIKAASAT, MEIE EMA, VANAEMA JA ÕDE

Ingrid Elisabeth Paulus't

sündinud 14. novembril 1923 Tallinnas
surnud 30. juulil 1987 B.C.

leinavad

abikaasa KARL
tütar HELLE perekonnaga
tütar MALLE abikaasaga
vend UDO Rootsis
SUGULASED Rootsis ja Kanadas

Puhka rahus!

ARMAST EMA, ÄMMA JA VANAEMA

Helle Boesberg-Roosman'i

* 18. septembril 1900 Rakveres
† 20. juulil 1987 Rootsis

mälestavad kurbuses

ARNE, LIINA, ANNE ja REBECCA

Heino Riga

mälestavad

VIKTOR, ALICE ja VIKTOR jun.

Armast koguduseliiget

Elise Lillevars-Laigarit

mälestab

„Ja ma nägin uut taevast ja uut maad . . ."

Toronto Eesti Baptisti Kogudus

Südamlik kaastunne ILMELE tema ema

Elise Lillevars-Laigari

surma puhul

ERIKA ja OSVALD TIMMAS

Endist presidenti armast

Louis Egon Tarendi't

mälestab kurbuses

EESTI KODU pere

Kauaaegset perekonnasõpra

Louis Egon Tarendi't

mälestavad kurbuses avaldades kaastunnet lesele ja tütardele

ENDLA ja JUHAN KIVESTU
HELE-MALL ja PEETER peredega

Armast

Hermi Niglas't

mälestavad leinas

KALJU LEIS perekonnaga
ENDEL LEIS perekonnaga
PEETER LEIS abikaasaga
AUGUST LEIS perekonnaga
TOBIAS LEIS abikaasaga
AURELIE RINK
LEIDA SINISALU
SAALE OTSASON
JÜRI OTSASON

Vanaskaut

Hermi Niglas't

mälestavad kurbuses

VANASKAUTIDE LEEGIONÄRIDE PERE

KIRIKUD

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
383 Jarvis St., Toronto, Ont. M5B 2C7
Õpetaja Udo Petersoo
3714 Beechollow Cr.
Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128 või 625-5930
kirikus 923-5172
Organist pr. Asta Mitt
Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Pühapäeval, 16. aug. kell 5 p. pühapäevane JUMALATEENIS TUS.
Pühapäeval, 23. aug. kell 5 p pühapäevane JUMALATEENI TUS.
Pühapäeval, 30. aug. kell 5 p pühapäevane JUMALATEEN TUS.
Kiriku kantselei on suvel (jú ja aug.) avatud neljapäeviti ke 2—6 p.l.
Õpetaja suvised kõnetunnid neljapäeviti kella 6—8 õ.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
562 Jones Ave., Toronto, O
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto, Ont. M4K 1V5
Tel. 463-6223

Pühapäeval, 16. augustil ke homm. JUMALATEENIST Teenib E. Saraoja, laulab ans bel. Jumalateenistusel tähistat dr. Marley sünnipäeva. Järg kohvilaud.
Kolmapäeval, 19. augustil 6 õ. PIIBLI-PALVETUND.
Pühapäeval, 23. augustil ke homm. JUMALATEENIST Külalistena Argentiinast pere nad Szpiler ja Mere. E. Sara
Teisipäeval, 25. aug. kell homm. PALVUS.
Kolmapäeval, 26. augustil 6 õ. PIIBLI-PALVETUND.
Pühapäeval, 30. augustil ke homm. JUMALATEENIST Teenib E. Saraoja.

TORONTO EELK JAKO KOGUDUS
Kirik: Redeemer Luteri ki (Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davis Ave., Toronto M4S 1J2
Tel. 483-2478 ja 1-527-04

Pühapäeval, 23. augustil 11.00 VABAÕHUTEENIS Hõbe talus (Hwy. 48 ja Beach Rd.)

ÕPETAJA KÕNETUN igal neljapäeval kell 18.00— omas kodus, 501 Davisville Torontos. Igal esmaspäeva 18.00—19.00 Hamiltoni kir 3 Mapleside Ave., Hamilto 527-0410.

KIRIKUD

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS

383 Jarvis St., Toronto, Ont. M5B 2C7

Õpetaja Udo Petersoo
3714 Beechollow Cr.
Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128 või 625-5930
kirikus 923-5172

Organist pr. Asta Mitt

Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Pühapäeval, 16. aug. kell 5 p.l. pühapäevane JUMALATEENISTUS.

Pühapäeval, 23. aug. kell 5 p.l. pühapäevane JUMALATEENISTUS.

Pühapäeval, 30. aug. kell 5 p.l. pühapäevane JUMALATEENISTUS.

Kiriku kantselei on suvel (juuli ja aug.) avatud neljapäeviti kella 2—6 p.l.

Õpetaja suvised kõnetunnid on neljapäeviti kella 6—8 õ.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS

562 Jones Ave., Toronto, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto, Ont. M4K 1V5
Tel. 463-6223

Pühapäeval, 16. augustil kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Teenib E. Saraoja, laulab ansambel. Jumalateenistusel tähistatakse dr. Marley sünnipäeva. Järgneb kohvilaud.

Kolmapäeval, 19. augustil kell 6 õ. PIIBLI-PALVETUND.

Pühapäeval, 23. augustil kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Külalistena Argentiinast perekonnad Szpiler ja Mere. E. Saraoja.

Teisipäeval, 25. aug. kell 11 homm. PALVUS.

Kolmapäeval, 26. augustil kell 6 õ. PIIBLI-PALVETUND.

Pühapäeval, 30. augustil kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Teenib E. Saraoja.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS

Kirik: Redeemer Luteri kirik
(Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2
Tel. 483-2478 ja 1-527-0410

Pühapäeval, 23. augustil kell 11.00 VABAÕHUTEENISTUS Hõbe talus (Hwy. 48 ja Royal Beach Rd.)

ÕPETAJA KÕNETUNNID: igal neljapäeval kell 18.00—19.30 omas kodus, 501 Davisville Ave., Torontos. Igal esmaspäeval kell 18.00—19.00 Hamiltoni kiriklas, 3 Mapleside Ave., Hamilton, tel. 527-0410.

EELK PEETRI KOGUDUS

817 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1
Õpetaja Andres Taul.
Tel. 483-4103
Tel. kiriku kantseleis 483-5847
Õpetaja Edgar Heinsoo
Tel. kodus 283-9387,
kirikus 483-6848
Organist dr. Roman Toi

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 16. aug. kell 11 homm. Teenib õp. A. Taul.

Pühapäeval, 23. augustil kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Teenib õp. A. Taul.

Õp. E. Heinsoo on puhkusel 11. aug. kuni 1. sept.

Õp. A. Tauli kõnetunnid: kolmapäeva hommikuti kella 9.30—12, neljapäeva õhtuti kella 6—8. Muul ajal telefoni teel.

KANTSELEITUNNID teisipäeviti kl. 10 h.—6 õ. ja neljapäeviti kl. 12—3 päeval.

TORONTO EMMANUELI EVANGEELNE KOGUDUS

21 Swanwick Ave.
Tel. 698-5645
Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 4L2
Tel. 477-6248

Pühapäeval, 16. augustil kell 11 hommikul. INGLISKEELNE JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Solist Marilyn Müller. Issanda surma mälestamine. Lastekirik.

Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Laulavad Leesment'i noored (Buss Eesti Kodust kell 2.15 p.l.)

EELTEADE: PIIBLIPÄEVAD toimuvad 22.—30. augustini. Jumalateenistused, kuulutuskoosolekud ja loengud järgmistel aegadel:

Laupäeval, 22. augustil kell 7.30 õ. EVANGEELIUMI KUULUTUS.

Pühapäeval, 23. Augustil kell 11 hommikul (ingliskeelne) ja kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS.

Esmaspäeval, 24. ja teisipäeval, 25. augustil kell 7.30 õ. EVANGEELIUMI KUULUTUS.

Reedel, 28. augustil kell 7.30 õ. LAUDKONNAVESTLUS.

Laupäeval, 29. augustil kell 7.30 õ. EVANGEELIUMI KUULUTUS.

Pühapäeval, 30. augustil kell 11 hommikul (ingliskeelne) ja kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS.

Piibli-loengud leiavad aset 24., 25., 28. ja 29. augustil kell 10—12 päeval ja kell 1—3 p.l. Kell 12 ühislõunasöök.

Osalevad pastorid Harry Leesment, Austraaliast, Evald Kiil, Endel Meiusi ja Jaanus Kärner Ühendriikidest ja Märt Vähi Ida-Kanadast ja kohapealsed jutlustajad. Laulu ja muusikaga teenivad koguduse koor Ülo Lindströmi juhatusel, solistid ja ansamblid.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS

883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488
Jaan Andreller
943 Broadviev Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R3
tel. 429-7984

„VABADUSE KUULUTUSE"
raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Laup., 15. aug. kell 4 p.l. koosolek Collingwoodis Alfredi suvilas. 26 Highway-Collingwood, välja sõita Huronia Pathwayle. Järveäärne maja.

Pühap., 16. aug. kell 10.00 JUMALATEENISTUS inglise keeles. J. Andreller.

Kell 11.00 JUMALATEENISTUS. Kõneleb K. Raid.

Kell 6.00 VÄLISMISJONI ÕHTU. K. Medri.

Aidake kaasa

„VABA EESTLASE"

levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele!

Thomas Vaga lahkub Vancouverist

Thomas Vaga, Vancouveri EELK koguduse õpetaja, kes sinna läks Göteborgist, on teatanud, et ta lahkub Kanadast ja asub elama USA-sse Lakewoodi, kus ta hakkab teenima sealset Pühavaimu kogudust. Ta on ümberasumiseks saanud konsistooriumi nõusoleku.

Thomas Vaga on sündinud Kuressaares a. 1938. Põgenemisteekond viis Saksamaale ja sealt USA-sse, kus ta lõpetas ülikooli psühholoogia alal 1960. Ärganud usuliselt stipendiumiaastatel Soomes, kus ta vahetas läänemeresoome keelte õppimise usuteaduse vastu. Ordineeriti Stokholmis 21. dets. 1975.

THOMAS VAGA

Varises igavikku meie armas perekonnasõber

Ingrid Paulus

Mälestavad leinas

ANNE ja ERIK KASTEIN lastega

Mälestavad leinas sugulast ja sõpra

Huko Soolepp'a

AINO SOOLEPP-PUNGAR abikaasa MARTIGA
Vancouveris
KALJO SOOLEPP abikaasa HELVEGA Eestis

Mälestame leinas armast sugulast ja sõpra

Ingrid Paulus't

südamlik kaastunne KARLALE ja lastele

MARTA ja OSVALD RUMBERG
JOHANNA ja OSKAR LEPIK
MEIDA ja ENDEL KÜTT

VABA EESTLANE

kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$60.—	$80.—
Poolaastas	$34.—	$44.—
Veerandaastas	$18.—	$23.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):
KANADAS:
Aastas $111.—, poolaastas $60.— ja veerandaastas $31.—
USA-s:
Aastas $115.—, poolaastas $62.— ja veerandaastas $32.—
VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $140.—, poolaastas $75.— ja veerandaastas $40.—

Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 centi.

Pangatshekk või rahakaart kirjutada
FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata
VABA EESTLANE
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates .....
..... 19..... Tellimise katteks lisan $ .....
siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga.
(Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi: .....
Aadress: .....
.....
.....

Murray E. Newbigging Ltd.
Matusebüroo
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
733 Mount Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4S 2N4
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 11. augustil 1987 — Tuesday, August 11, 1987

Lilly Silberg — „Miss Estonia" 1931

Me kõik oleme TV-s võinud jälgida, kuidas tänapäeval toimub mitmesuguste „misside" valimine. 50 aastat tagasi Eestis sündis see hoopis teisel viisil. Kui mälu ei peta, toimus „Miss Estonia" valimine kolm korda, aastail 1930—1932. Selle korraldas ajaleht „Päevaleht" sel viisil, et avaldas lehes võistlusest osavõtta soovijate pildid, mida need olid lehele saatnud. Ning lugejad pidid otsustama, kes neist on kõige kaunim. Enim hääli saanud neiu sai siis Eesti iluduskuninganna tiitli.

1930. tuli võitjaks Meta Kelgo, 1931 Lilly Silberg ja 1932. a. Nadezhda Peedi-Hoffman. Kas järgmisil aastail veel võistlusi toimus, selle kohta puuduvad andmed, kuid Eesti rahval oli siis põnevamaid asju päevakorral. — Vapside liikumine kasvas, sõjalaevade müük Peruule, rahvahääletus põhiseaduse muutmiseks jm.

Lilly Silberg saavutas veel teise ilusa „tabamuse". Prantsusmaal korraldatud konkurentsil „Miss Euroopa" nimele tuli ta teisele kohale. Prantslased andsid välja mitu tema portreega nägusat postkaarti.

Peedi-Hoffmanil oli näitlejatalenti. Ta tegi kaasa (ei mäleta, kui suur osa tal oli) eesti filmis „Päikese lapsed".

E. Raidi kogust

Eaton's Travel

ESTO '88
JA RINGREISID

Austraalia — Fidźi — Uus Meremaa — Havai

Ärasõiduaeg: 20. detsember 1988

23 päeva cirga $5.099.00 isikult
26 päeva circa $5.489.00 isikult
28 päeva circa $5.803.00 isikult

(kaasaarvatud peatus Havais)

Hindade sisse on arvestatud: edasi-tagasi lennusõit Torontost, toitlustamine, majutamine ning kohapealsed lennu- ja bussisoidud koos vaatamisväärsuste külastamisega vastavalt reisikirjeldusele.
Kõik hinnad on arvestatud kahekesi ruumis.

Üksikasjalik informatsioon telefonidel:

Endel Ainsaar — 752-8643
või Eaton's Travel Yorkdale — 343-6364
(küsida Frances Brown).

VALVEARST NÄDALALÕPUL

15. ja 16. augustil
dr. H. Tari, tel. 224-0402
22. ja 23. augustil
dr. J. Marley, tel. 921-7777
29. ja 30. augustil
dr. T. Maimets, tel. 469-1322
5., 6. ja 7. septembril
dr. A. Rebane, tel. 461-6383
12. ja 13. septembril
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777

Sündmuste kalender

- *8.-15. augustil Seedriorul Eesti Kunstinädal.*
- *15.-23. augustini Kotkajärve Metsaülikool.*
- *Eesti Ohvitseridekogu Suvepäevad 15. ja 16. augustil Asta ja Aleksander Luige talus.*
- *Seedriorulaste kokkutulek 29. ja 30. augustil Seedriorul.*

Üksik meesterahvas üle 60 a. otsib TUTVUST

vallalise naisterahvaga üle 50 a. Märgusõna „Päikesepaisteline sügis".

Kirjad saata „Vaba Eestlase" talitusele või West Hill Post Office Box 447, M1E 4Y9.

Wintario

THURSDAY, AUGUST 6, 1987

NUMBERS	No. OF PRIZES	PRIZE VALUE
▲994549	1	$200,000
994549	3	100,000
·94549	36	1,000
··4549	360	100
···549	3,600	10
99454·	36	1,000
9945··	360	100
994···	3,600	10
·96684	40	1,000
96684·	40	1,000
0636··	400	100
·0636·	400	100
··0636	400	100
405···	4,000	10
·405··	4,000	10
··405·	4,000	10
···405	4,000	10

4 9 WIN'FALL 200,000 PRIZES 5 FREE TICKETS

In order, in any position.

Reseda

P.P.& P.A.

„Kes kannatab see kaua elab!" ja pealkirja seletus tuleb allpool; kuidagi kohe ei sobi seda praegu teha, sest see osutuks enneaegseks.

Üks kolleeg sellesama ajalehe juures kirjutas äsja toreda loo, alustades oma juttu vedelikust, mille koosseisus ka tõetilku pidi leiduma. Loo algus oli lubav ja ma asusin hoolega lugema, kuna olen oma eluajal mainitud vedelikust huvitatud olnud — nii teoreetiliselt kui praktiliselt. Kolleeg aga vahetas oma artiklis kahjuks õige pea selle mind huvitava kõneaine, minnes raskekaalulistemate asjade kallale loorbereid lõikama. Loen seepärast enda kohuseks ühte poolelijäänud ja ajakohast arutelu jatkata, jagades seda-teist enda rikkalikust kogemustesalvest üldsusega.

Seda ma ütlen aga kohe, et olen seadusega ühel arvamusel: alla 18-aastastel pole mingit tarvidust tõde taga otsida, see tähendab, mitte seda „tõde" mida kõneall olevas vedelikus leiduvat, mitmes kangusekraadis. Kahjuks aga patustatakse noorte suhtes sageli ja „tõde" serveeritakse huvitavalt. Lugesin hiljuti ajalehest peokuulutust: õhtu kavas oli tants, baar ja video. Pääsmetehinnad olid kõigiti mõõdukad: viis dollarit hääletamisealistele/LCBO kundedele ja kolm dollarit õpilastele. Kolme dollarit saab iga jõmm tänapäeval endale lubada, olgu ta siis nii pikk kui tahes!

Kui niisugune ime peaks tõeks saama, et mõni noor juhtub käesolevaid ridu lugema, siis pidage meeles et noorena ja naiivsena võite tõesti uskuda, et olete endi võimete ja produktiivsuse tipul kui olete pidevalt poolel teel Nirvaanasse. Igaüks, kes on vanem kui 20 aastat ja seda ikka veel usub, on määratud eluksajaks iseenda „bossiks", s.t. keegi teine teda enam ei palka. Ja sakslaste ütlus: „Igapäev vintis olla tähendab samuti üht reeglipärast elu" ei kõlba isegi mitte . . . teate küll . . . kuhu!

Nendega, kes aga koos minuga P.P. & P.A. (Pista pitsi ja pea aru!) sõpraderingis teadlikult ühe lõbusavõitu eluraja on valinud, jagan mõned tähelepanekud kergenduseks sellel mõnevõrra okkalisel eksiteel.

1) Su võõrustaja, kui ta joogi segamiseks just mõõduklaasi ei kasuta, teeb sulle harva või mitte kunagi lahja joogi. Samuti: külaline, kes küsib vaid üht lahjat jooki, soovib seda tegelikult väga harva või mitte kunagi!

2) Mida kauem sa jood, seda vähem sa märkad või hoolid sellest, et joodav vein/viski/konjak on odavaim saadaolev „mark". Seepärast on targem alustada kõige paremate sortidega ja edutada end progressiivselt allapoole.

3) Mida kompvekimaitselisem on liköör, mida kõlavam ta nimi, mida säravam silt pudelil ja mida ahvatlevemaks on ta reklaamiga tehtud, seda jõledam on järgnev peavalu.

4) Suured ja füüsiliselt tugevad inimesed on tavaliselt kõige paremad ja kenamad joomakaaslased; väikesed ja kergekaalulised on need, kes „tiigriteks" muutuvad.

5) Pärastlõunane „õnnetund" on vaid baarimehe läbi lillede serveeritud väljend, tähendades *tegelikult* seda, et sul võib juba umbes kella 8 paiku õhtul kassiahastus olla.

6) Mida vanemaks inimene saab, seda pikemaks venivad ta kassiahastused ja seda vähem kulub tal aega nendeni jõudmiseks. Kui näiteks 18-aastase ülemmäär oli kaheksa pudelit õlut, siis 30-aastasel on see vaid viis ja 60-aastasel kolm! Seda kõike oleks kergem kanda, kui õllehinnad oleksid stabiilsed; siis jõuaks odavamalt soovitud tasemele. See pole aga kahjuks nii, sest tegelikkus näitab et nüüd pead kulutama rohkem raha väiksema pudelitearvu eest, et samale viletsustasemele jõuda! Kui sa aga sellega lepid ja lõpuks harjunud oled, siis oled sa saavutanud selle ihaldatava positsiooni mida nimetatakse „väärikusega vananemiseks!"

7) Ja lõpuks: kassiahastuses oleva poissmehe ajab kõige kiiremalt jalule ja avab ta silmad üks äraproovitud ütlus: „Tead, mis ma Sulle ütlen. . . see on tõesti üks pagana tore tüdruk kellega Sa eile õhtul abiellusid. Veelkord palju õnne!"

Nalja

Carter ja Begin paluvad kuulsa Nutumüüri ääres.

Carter: „Oh, Jumal, juhi egiptlasi ja iisraellasi püsiva rahu teele!"

Begin: „Aamen!"

Carter: „Oh Jumal, juhi neid mõlemaid riike rahulikule koostööle ja kaubanduslikule läbikäimisele!"

Begin: „Aamen!"

Carter: „Oh, Jumal, juhi Iisraeli, et ta loobuks kõigist Egiptusele kuulunud maa-aladest rõõmu ning rahuliku meelega!"

Begin: „Ahem! Arvestagu härra president, et ta räägib seinaga."